

LA VIDA ESPIRITUAL
Buenos Aires

Marec 1978

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

El Reino de Dios es el mismo Jesús

Para los que tienen la mente ennegrecida o el corazón endurecido, estas parábolas, y otras semejantes, son como un velo que les oculta y les impide recibir el Reino de Dios. Así sucedió con muchos que escucharon la predicación de Jesús: viendo, no veían, y oyendo, no oían.

En cambio, si tenemos buena voluntad y un sincero deseo de entenderlas, si las profundizamos con humildad, estas parábolas nos abren el camino del Reino. Por eso, para entrar en él, Jesús nos manda nacer de lo alto y hacernos como niños. Es la actitud que adoptaron todos los que creyeron en Jesús, y a través de esa fe, descubrieron el Reino de Dios.

Porque, en último término, el Reino de Dios es el mismo Jesús. Su presencia es el comienzo del Reino. El vino a establecer en el mundo la paz y la justicia de Dios. Si creemos y esperamos en Él, y si lo amamos de verdad, recibimos el Reino. Ese ha de ser nuestro anhelo constante. Por eso, Jesús nos enseña a pedir: **Que venga tu Reino**, y nos exhorta: **Busquen el Reino** y su justicia, y todo lo demás se les dará por añadidura.

PREGOVORI O TRPLJENJU

Kdor ni svoje dni nesrečen bil, pri tem boš malo sočutja dobil. (slovenski)

Bog ne potrebuje spletene šibe, ampak hudobnega človeka, da nas z njim tepe. (slovenski)

Težko je nositi srce, ki je polno bolečine. (angleški)

Trpljenje prihaja na dirjajočem konju, tolažba se plazi po tleh. (armenski)

Bolečina je kot velik zaklad: pokažeš jo samo najbolj zaupnim. (malezijski)

Tolažba tistih, ki trpijo, je, da imajo tovariše. (francoski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Leto XLV

Marec 1978

Srečne
velikonočne
praznike
želi
vsem
sodelavcem,
naročnikom
in
bralcem
„Duhovno
življenje“

Zakaj je toliko trpljenja na svetu?

Danes popoldne sem v bolnišnici obiskal nekega bolnika.

Moral sem od oddelka do oddelka skozi to mesto trpljenja in ugibal, kakšne drame skrivajo ti svetli zidovi in cvetje na tratih.

Moral sem skozi prvo dvorano: hodil sem po prstih in iskal svojega bolnika, z očmi sem se narahlo dotikal ležečih, kot bolničar nežno otipava rano, da ne bi povzročal bolečine.

Prav na koncu druge dvorane sem našel svojega bolnika in momljal sem pred njim in nisem vedel, kaj naj mu rečem.

Gospod, trpljenje me teži, tlači me. Ne morem razumeti, zakaj ga pustiš. Zakaj mora trpeti ta nedolžni otrok, ki zaradi strašne vročine že en teden ječi?

Ta mož, ki se že tri dni in tri noči bori s smrtjo in kliče svojo mater?

Ta žena, ki ima raka in se je v enem mesecu postarala za deset let?

Ta delavec, ki je padel z zidarskega odra in je kot polomljena lutka pri manj kot dvajsetih letih?

Ta tujec, uboga osamljena para, ki ga je ena sama gnojna rana?

To dekle v mavcu, ki je že trideset let prikovano na desko?

Zakaj, Gospod? Ne razumem.

Zakaj je na svetu to trpljenje, ki zapira srca in jih ščuva k upor?

Zakaj to pošastno in ostudno trpljenje, ki udarja na slepo in se nič ne opravičuje; po krivici pade na dobrega in prizanaša hudobnemu?

Ko se zdi, da se je umaknilo, ker ga je znanost odpodila, se vrne z drugačnim obrazom, ki je še bolj močan in še bolj zahrbtn.

Ne razumem. Trpljenje je ostudno in bojim se ga.

Zakaj morajo umreti prav ti in ne drugi? Zakaj ti in ne jaz?

Dragi otrok, trpljenja nisem hotel jaz, tvoj Bog, ampak ljudje.

Vnesli so ga na svet, ko so vanj prinesli greh,

kajti greh je nered in nered povzroča bolečino.

Vsakemu grehu, veš, odgovarja nekje in ob določenem času nekje na svetu neko trpljenje.

Toda prišel sem jaz in vzel sam nase vse vaše trpljenje, ko sem sprejel nase vse vaše grehe, vzel sem ga in vse trpel prej ko vi.

Prevrednotil sem ga, spremenil in naredil iz njega zaklad.

Trpljenje je res še zlo, vendar zlo, ki ni brez koristi,

kajti iz vašega trpljenja sem naredil odrešenje.

Michel Quoist

Na križpotju

Razpelo, velik lesen križ, stoji na razpotju,
križpotje te vodi na štiri strani sveta,
šopek rdečega vresja leži pod križem,
na katerem visi križani, trpeč in ponižan.

Kjerkoli boš hodil, kamorkoli boš prišel,
svojemu Velikemu petku, samoti in smrti ne boš ušel.
Takrat se spomni, zakaj Križani na razpotju visi,
zakaj je vresje rdeče kot drobne kaplje krvi.

Milena Merlak

V mraku,
 ko so se luči pretrgale,
 so pred oltarje vstopili se mašniki
 s plašči rdečimi —
 s plašči rdečimi
 kakor kotanje
 strnjene rdeče krvi pod križem na Golgoti.

Joj:
 petero oltarjev — petero Gospodovih ran
 in pod njimi petero krvavih kotanj
 in nad njimi mrtvaški obrazi povzdignjenih hostij,
 joj!

Jaz, ki sem stregel pri maši, sem pal
 na obraz,
 zagrebel od groze se v plašča vezenje,
 oprl roké na zemljó
 in moje roke in obraz
 so se oškropile z rdečo krvjo.

In sem vpil in sem mu govoril tako:
 „O, ki si bil moje vstajenje,
 le še daj, še! O daj, da stojim,
 o Goél moj prestrašni!
 O, ki si bil moje vstajenje!“

Vpil sem,
 kot rjove sredi puščave omagani lev,
 k Bogu sem vpil,
 jaz upornik in hlapec njegov,
 in kakor Mojzes na gori
 naravnost govoril sem z Njim,
 križanim svojim,
 joj!

Jože Pogačnik

Razpihaj božjo iskro, ki je v tebi. Od nje boš ti bogat in svet svetel.

Župančič

Jezus je premagal lastno smrt

MNOGIM velja Kristusovo vstajenje samo za neverjetno legendo. Cerkev pa trdi, da je poročilo o vstalem Kristusu odločilna podlaga njenega verovanja.

Ali se more misleči človek dvajsetega stoletja postaviti na temelj vere, o katerem so že atenski filozofi menili, da je to nekaj, o čemer ni vredno razpravljati?

Ne moremo mimo dejstva: brez vstajenja je vsa naša vera — mesečina. Mesečina nam sicer vzbuja blage občutke, a zbledi, ko vzide sonce treznega dne.

Jezusovi učenci so se spraševali: „Kako je mogla smrt zadeti tistega, ki se je vse življenje brezgrešno in neomajno oklepal božje dobrote? Kako strašno ga je zadela smrtna usoda! Kako more še obstati vera v Očeta v nebesih in v njegovo nespremenljivo ljubezen, zvestobo in pravičnost, če je to konec?“

Obupajoča gruča Jezusovih učencev ni ostala brez odgovora. Njen obup se je spremenil v zmagovito gotovost. Učenci so zaupali v božjo zvestobo, ki se ohranja tudi v smrti, in so šli vedrega obličja skozi muke, posmeh, preganjanja in smrtno bridkost, ker so doživeli nekaj

mogočnega: postali so gotovi, da križani Kristus ni mrtev, da živi.

Že njihovi judovski sodobniki so se sicer posmehovali tej veri in so govorili, da so učenci Jezusovo truplo gotovo ukradli, da bi mogli trditi, da živi.

Vendar je ta ugovor prazen. Dokaže lahko samo to, da so Judje dvomili. Niso pa mogli pokazati Jezusovega trupla kot dokaz proti vstajenju.

Spričo prvih mučencev iz kroga učencev, spričo njihovega tako vedrega umiranja po Jezusovem zgledu ne more nihče misliti, da so postali žrtev pobožne prevare.

Nesmiselno je dvomiti o osebni poštenosti apostolov, o tem, da so sami bili prepričani o Jezusovem vstajenju. Zaupanje, da se je božja moč, zvestoba in ljubezen tudi v smrti izrekla za Kristusa in da bo tudi nje rešila po smrti, jim je dajalo pogum za pričevanje, vedrost in pripravljenost na smrt.

Pa vendar se sprašujemo: „Ali niso bili sami žrtev slepila? Kako more postati njihova gotovost naša? Kje bomo našli danes pečat, ki nam bo potrdil božjo zvestobo skozi vso noč smrti?“

Če si ogledamo poročila evangelijev o Jezusovemu vstajenju opbliže, opazimo, da se ne ujemajo v vseh posameznostih. Cerkev prvih stoletij ni skušala teh razlik spraviti v sklad. Razna poročila o vstajenju je kratko in malo postavila drugo ob drugo, ne da bi spominu in poročanju posameznih prič pripisovala nezmotnost. Pomembna ji je bila razno-terost pričevanj.

Najstarejše zapisano pričevanje o velikonočnem dogodku, ki ga je kakšnih dvajset let po Jezusovi smrti zapisal apostol Pavel, opozarja bralce, da je videlo vstalega Jezusa petsto prič, od katerih jih večina še živi in jih je torej mogoče vprašati. To so človeške priče. Lastijo si lahko le človeško verovnost in so pripravljene, da dvomljivci kritično prerešeta njihove izpovedi.

V čem se vsa pričevanja o vstajenju ujemajo in kaj imajo vsa bistvenega? Vsa pravijo, da so videli njega, križanega, pozneje živega. Govoril je z njimi, razpršil je njih dvome, odpustil jim je njihovo nezvestobo, obnovil je pogodbo z njimi in delil z njimi jedi.

Če vprašamo priče, če se je Kristus prikazal v trdni, telesni ali predmetni podobi, ne bomo dobili odgovora. Po eni strani bemo, da je Jezus vstopil skozi zaklenjena vrata, po drugi pa nam isti evangelist kasneje poroča, kako je vstali pozval dvomljivca Tomaža, naj položi prst v nje-

gove rane, da bo ozdravljen od svojih dvomov.

Učenci torej niso imeli pred seboj čudežne oživitve umrlega telesa, o kakršni beremo v Lazarjevi zgodbi, pa tudi se jim ni prikazal duh. Vsi učenci so bili prepričani, da se je tu zgodilo nekaj povsem novega, da se je pokazala neka povsem nova resničnost. Z Jezusovim prejšnjim telesnim bivanjem je imel vstali skupno pač to, da je pred njimi nedvomno stal on, on sam, njegova oseba, njegovo bitje, njegova resnično božja ljubezen. Vendar ga niso spoznali po njegovi telesni podobi, temveč po njegovi besedi; po tem, da je lomil kruh z njimi; po tem, da jim je pomagal, in po njegovih ranah. Spoznali so ga po bistvenih lastnostih živega človeka, ki sijejo iz notranjosti kakor skozi okna nedoumljivega zunanjega videza. Zato so tudi videli vstalega samo tisti, ki so imeli do njega osebno razmerje verovanja in so tako poznali njegovo pravo bitje.

Če stojimo pred truplom ljubljenega človeka, prestrašeni začutimo: „To ni več on sam! Njegovo živo bitje je,“ pravimo o umrlem, „zbežalo iz njega.“ Pri Jezusovem vstajenju je bilo doživljanje prav nasprotno. Pred učenci je stal spet on sam, njegovo živo bitje. Tisti, ki je v globini srečaval njihova srca, Odrešenik njihovih duš. Nedvomno in složno pričujejo učenci o tem. Zunanji vtisi in spomini učencev

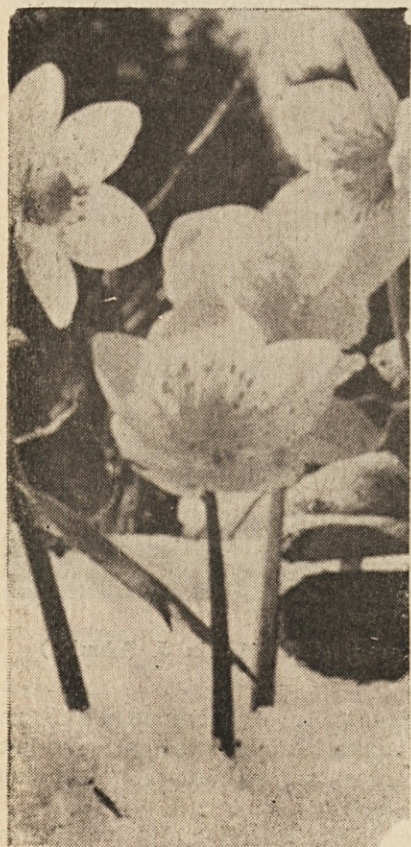
Vstajenje (Župnijska cerkev Gornji grad, slikal Martin J. Schmidt)

o oblikah, v katerih se jim je vstali prikazal, torej vtisi o njegovem vstalem telesu, so bili različni. V vsakdanji govorici jih sploh ni bilo mogoče izraziti. Go-

tovost: „To je on, on živi!“ pa je bila skupna vsem učencem in o tem so bili prepričani vse do smrti.

Neka zunanja plat poročil o

vstajenju je v prejšnjem stoletju veljala tako rekoč za merilo pravovernosti kristjanov: prazni grob. Vsi evangeliji reš omenjajo prazni grob. Izrecno pa je povedano, da prazni grob ni bil temelj vere učencev v vstalega. Najstarejše poročilo o Jezusovem vstajenju — apostol Pavel v 1. pismu Korinčanom — praznega groba sploh ne omenja, čeprav ga tudi ne zanikuje.

“Sporočilo nove zaveze ima vrhunec v gotovosti, da naj Jezusa ne iščemo pri mrtvih, temveč pri živih; ne v grobovih (tudi v praznih ne), in ne v pobožni zamaknjenosti. Vera v živega Kristusa je rastla, ker so ga učenci srečavali kot osebno resničnost, ker je govoril z njimi in jim dal s svojo besedo gotovost o svoji živi navzočnosti. Te njihove gotovosti ne more razdejati nobena grožnja smrti. To srečavanje je bilo vzrok, da so pričevali: „Te ga Jezusa je Bog obudil, temu smo vsi priče.“

Teloh

O božiču v mraz požene
teloh, snegu brat.
Lep, ves bel v srce prikličē
misel na pomlad.

V gorskem svetu, kjer tišina
kakor bron zveni,
cvet njegov nasmeh pričara
v žalostne oči.

Cvéti, cvéti, črni teloh,
roža samotar!
Ti utrujenim od hrupa
si najlepša stvar.

Ljubka Šorli

Velika noč

Mislili smo,
da je bil kakor pred smrtjo,
v ostri svetlini
časa
in prostora,

ko ga je Magdalena
po vstajenju
prepoznala,

ko mu je Tomaž
del prst
v črnordečo
rano,

ko je pokončen in svetál
gledal na pripravljeno
žerjavico,
na sivozeleno
ribo,
na kruh.

Nismo vedeli,
da mu je zrak
vel
skozi telo,
kakor veje
skozi odprti dan
pred nami.

Le če je sebe
po belem angelu
in v srcih
sam odkril,
so ga v veri
boječe
prepoznali.

Belih angelov
ni več,
a je težka
beseda o njem,
pismo o kamnu

in prtiču
ob grobu

in s pismom Vstali:
pred odprto,
svetlozeleno potjó
nam v srcih
sam odkriva sebe,
sam s seboj potrjuje,
da je „resnično
vstal.“

Tiho ga v sebi
poslušamo,
ko veselo
potrkavajo zvonovi,
ko bandero
z zlatim jagenjčkom
plapola v vetru
in se na bregu
čez krpe snega
živo zazira
rdeče nadahnjeni
teloh.

Vladimir Truhlar

Kristus mi je osmislitev v vse smeri

Kozmološko gledano se na tej naši materi Zemlji ne piše kdove kakšna bodočnost: usojeno ji je, da se bo nekega dne, ob mrtvem soncu, zasukala na svoji slepi tirnici kot kroglja ledu. Gore ledu nad New Yorkom in nad Parizom, pod ledom Cap Cañaveral in Vatikanski grič, nič drugega kot plašč ledu nad vso našo preteklostjo, nad vsemi našimi industrijami in ideologijami, nad progresom in nad reakcijo.

Nič drugega kot en sam neznanjski mrtvi blok ledenine — ob tej perspektivi je spreletala groza celó tako neliričnega človeka, kot je bil Friedrich Engels.

Takšna je napoved oraklja, nad katerim si danes nihče ne upa zdvomiti: njenega veličanstva Eksaktne znanosti — fizike, kemije, astronomije.

Pa tudi vse moderno filozofsko umovanje vidi na koncu vseh koncev tisto kozmično mrtvašnico. Kdo daje tej naši Zemlji neki vesoljski smisel, od Kanta do Sartra in Marcuseja? Moderne filozofije že zdaj spreminjajo v mrliški ledeniški razgled, kar je še živega v gozdu biti: postavlja jo nas v smrtno senco Niča.

Kozmična bodočnost more biti le v Njem, ki se je v edinstveni samosvesti proglasil za Življenje, to je za Nesmrtnost. V Kristusovi

luči se tudi zemeljska obla zavrti v novo ekliptiko, v sklopu novega neba in nove astronomije. Samo v tej luči lahko gledamo prek naše ledeniške prihodnosti neko novo stoplitev v nove pomladne slapove, v nove nesmrtno pragozdove, v nova ozvezdja nad novim človeštvom.

Tudi v kozmičnem merilu nam je izbrati samo med dvojim: med Kristusom in med Ničem.

Koliko nasilnejša je ta dilema, če omejimo svoj pogled na zgodovino! Sodba skoraj vse moderne misli in skoraj vse moderne umetnosti je enoumna: roditi se je nesreča, življenje je strahota, spirala zgodovine se zavija v katastrofo. Vse to že v okviru našega potrošniškega komforta, ob obilici hrane in bencina, kaj šele ob kakšni atomski apokalipsi.

Tu, na odrešeni poluti, pa je Nekdo, ki nam zagotavlja, da v večnostnem proračunu ni izpuščen niti en naš las, da ima vsaka naša kretnja svoj večnostni odmev, da je življenje sveto, da je resnica nepremagljiva, da je trpljenje neprecenljivo, da je duh nesmrten.

Kristus mi je fantastični smisel kozmosa in človeka. Obenem mi je fantastična prisotnost: miistično-fizična prisotnost že dvajset stoletij, od prvega jutra Cer-

kve in prvega spremenjenega Kruha.

Pri vsem tem se mi zdi najpre-tresljivejše to, da je Kristus med nami, pšenica in grozdje med nami, kruh in pijača, na tem toli-kokrat grozljivem potovanju o-terorja do terorja, od bolezni do bolezni, od ene smrtne žalosti do druge.

Še posebej se mi zdi dragoceno, da je med nami ne samo med vsakdanjo polurno daritvijo, tem-več zmeraj, dan na dan in noč na noč. Tako lahko zaviješ k njemu kakor v bar na kavo ali v trafiko po časopis. Da ga stoje pozdraviš. Ali da sploh ne rečeš

nič, ampak se samo počutiš ciga-na pred Njim. Da zakličeš, goba-vec med grobovi te naše potroš-niške metropole: Sin Davidov, usmili se me!

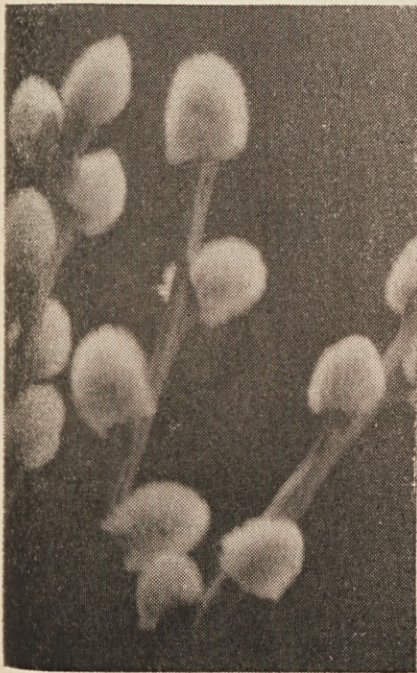
Z eno besedo: Kristus mi je osmislitev v vse smeri, v vseh možnih razsežnostih biti.

Pomeni mi odrešilni plus pred oklepajem, ki vsebuje obenem to našo čudovito in strašno življenj-sko sanjo.

Matematični plus, ki je obenem Kristušov križ.

Brez tega plusa je tisti oklepaj en sam meh teme in norosti. Sa-mo ker je prišel Kristus, se je splašalo roditi.

Alojz Rebula

Prva pomlad

Ej, mačice! Kdaj pa ste splezale tak naglo na vrbinje?
Ni dolgo še, kar v ivje zavite so veje iztezale se v mraz.

Pa kdaj si, glog, si cvetja nabral?
Kot iz snežink posneto je v bele čipke speto —
kaj res že kučmo z glave dal je čas?

Oton Župančič

Po njeni poti

Kako dolga in nepredvidljiva je pot, ki jo je prehodila Marija od trenutka, ko jo je Bog pridružil načrtu odrešenja, pa do njenega odhoda s tega sveta! Po podobni nepredvidljivi poti mora iti vsak, ki hoče biti Jezusov učenec.

Živela je v izrednem trenutku zgodovine. Ljudstva so čutila bližnjo polnost časov, najbolj tenkočutni ljudje so razbirali znamenja prihajajočega odločilnega dogodka. Marija se je pripravljala nanj z branjem svetega pisma, s premišljevanjem in molitvijo. Bila je vsa odprta za prihajajoče, popolnoma na voljo Bogu. Zaradi svoje pripravljenosti je bila povsem pripravno orodje v božjih rokah. Tako se je pridružila hrepenenju svojega ljudstva in splošnemu pričakovanju.

Ko ji je Bog ponudil, da postane mati obljubljenega Odrešenika, je to z gosposko pripravljenostjo sprejela. Potem pa se je prepustila boji volji, ki jo je vodila po nepredvidenih potih. Verjetno je bila tudi ona pod vplivom splošnega mišljenja, ki si je predstavljalo Mesija kot kralja, kot nepremagljivega vojskovodja, ki bo vrgel iz dežele rimskega zasužnjevalca. Verjetno je z vprašujočim pogledom spre-

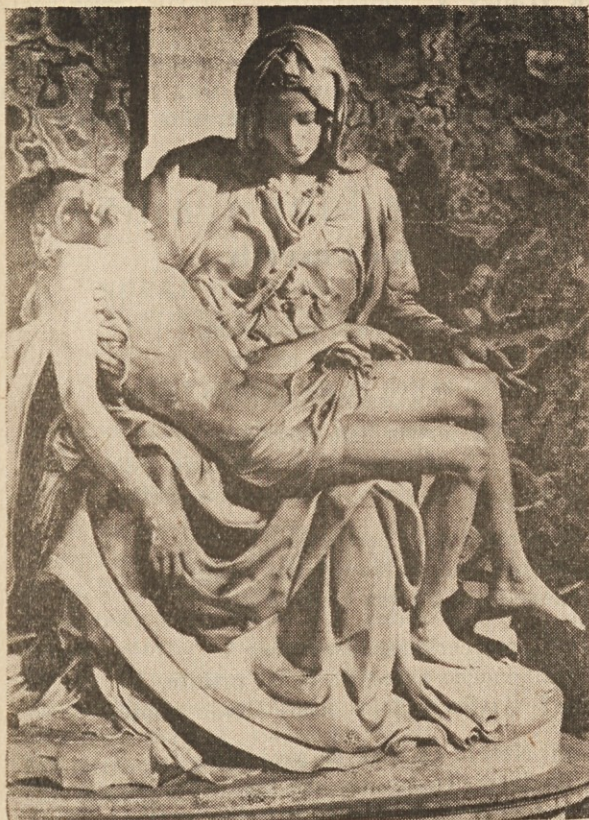
mljala tako paradokсно uresničitev mesijanskih napovedi.

Ni ji bilo lahko hoditi po poti vere. Ni vsega takoj razumela (Lk 2, 50). Samo v premišljevanju in molitvi je spoznavala pomen nekaterih dogodkov: na primer to, da so bili začetki mesijanske dobe tako skromni, ali to, da jo je Jezus med svojim javnim delovanjem držal nekako ob strani. Vse to jo je gotovo bolelo. Vsega ni mogla takoj razumeti. Vendar je sprejemala in se očiščena preveč zemeljskega gledanja zopet približala Kristusu.

Pot jo je vodila do Kalvarije. Tam je našla svojega Sina. Spremljala ga je z vsem sočutjem. Tam jo je ranil meč bolečin, kakor ji je bilo napovedano. Tam je doživela njegovo smrt in privolila v odrešenje, ki se je dopolnilo tako drugače, kot so si na splošno predstavljali.

Marija je edina od svetih žena, ki na velikonočno jutro ni šla h grobu. Verovala je brez prikazovanj. V njej je združeno vse upanje in vzlet mlade Cerkve. Takoj preide od evangelija k apostolskim delom. V dvorani zadnje večerje družijo apostole in z molitvijo privabi ogenj Svetega Duha na apostolsko skupnost.

Marija je žena, ki si jo je edini

Michelangelo:
„Sočutna“
(cerkev sv.
Petra
v Rimu)

Srednik izbral za sebi primerno pomočnico. Postavil jo je na stično točko, kjer se stikata vertikala in horizontala, tja, kjer se uresničuje sprava med Bogom in ljudmi. Tudi kristjan mora ostati na tej točki s Sinom in Materjo. Tako združuje obe razsežnosti. Če se usmeri samo na vertikalo, potem dejansko beži, hoče uiti navzgor. Če se ustali na horizontali, potem ostane na površju.

Ostati na stični točki med obema razsežnostima pomeni ostati na položaju, ki je edini učinkovit. Ta stična točka je križišče, je križ.

Da si je Križani pri svojem delu odrešenja hotel pridružiti ženo, pomeni, da učlovečenje božjega Sina potrebuje žensko telo, da trpljenje kliče po sočutju (Kol 1, 24), da seme ne more vzkliti brez zemlje, ki ga sprej-

me, da se Gospodova vrnitev v slavi pripravlja v porodnih bolečinah zgodovine.

Bog se ni bal za svojo slavo. Z božansko preprostostjo si je za delo odrešenja poiskal človeško

pomočnico — Marijo. Brez njene navzočnosti pri odrešenju naša pot ne bi bila mogoča. Ona nam je odprla pot. Ona je prva, ki je šla po poti vere.

Franc Rode

Velika noč na kmetih

Na veliko soboto so pirhi že pisano pobarvani,
le otroci še iščejo po kozolcih gnezda skrita,
a v grmu že velikonočni zajček in zlata ptička tičita.

Hišna gospodinja velik jerbas belo pogrinja,
v njem so gnjat, pirhi, potica, hren, ki vabi solze v oči.
Brhka hčerka si ga dene na glavo, k blagoslovu odhiti.

Na oltarju se razcvetejo prve pomladanske rože,
duhovnik dvigne roke nad velikonočnimi jedmi;
na velikonočno nedeljo si jih vsa družina deli.

Cerkovnik zakuri pred cerkvijo visok kres,
na večer pred velikonočno procesijo dečki prihite,
si blagoslovljeno žerjavico v pločevinaste škatle nalože.

To je sveti ogenj. Nesejo ga vsak na svoj dom.
Vihtijo škatle, da žerjavica še celo uro žari.
Gospodar se je kot blagoslova za hišo in polje vesel.

Dolga velikonočna procesija se okoli cerkve vije,
pomika se mimo obzidja, skozi vas svečano gre,
božje podobe in rože so na oknih, sveče gore.

Dvorišča so pometena, hiše imajo pomlajen obraz,
možje in fantje škrlatna bandera visoko neso,
duhovnik v pozlačenem ornatu blagoslavlja zemljo in nebo.

Božji grob je prazen. Vijoličasto zakritih križev več ni.
Cerkveni zbor poje in z njimi potegnejo vsi iz vasi:
„Kristus Kralj je vstal iz groba,
premagana je smrt, trohnoba!
Aleluja! Aleluja! Aleluja!“

Milena Merlak

Verski običaji v naših družinah:

Cvetna nedelja in veliki teden

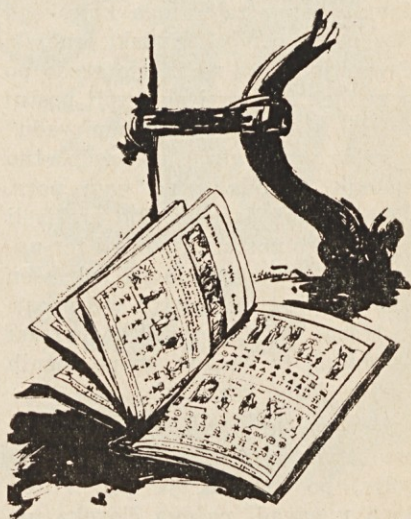
NEKAJ SVETNIKOV
V POSTNEM ČASU

V obdobju štiridesetdanskega posta se vrstijo nekateri svetniški godovi, ki jih bomo v naslednjih vrsticah na kratko omenili.

10. marca praznujemo *god štiridesetih mučencev*, ki so v 4. stoletju po Kr. junaško dali življenje za krščansko vero, ko so kot rimski vojaki slavne „bliskovite legije“ tam v Armeniji ob verskem preganjanju pogumno stopili iz vrste in s tem priznali, da so kristjani, ter svoje pričevanje plačali s krutim mučenjem in mučeniško smrtjo. V našem narodu velja pregovor, da ostane vreme, kakršno je na njihov god, nespremenjeno skozi štirideset dni. Ne smemo misliti pri tem, da bi naš narod „verjel, da sveti mučenci vreme delajo“; nikakor ne! Le eno je pri tem važno: naši predniki so se iz dolgoletnih lastnih opazovanj vremenskih prilik dokopali do življenjske izkušnje, kako se vreme, ki nastopi v določenem času ali roku (tam okoli praznika štiridesetih mučencev), drži skozi — štirideset dni. Niso pa tega roka obesili na kole-

darski datum, ampak ga uvrstili v godovni red svetnikov — iz svoje pratike.

12. marca je praznik slovitega *papeža Gregorija Velikega*. Češčen je posebno kot cerkveni učenik. Ker pa pade njegov god v zgodnjo pomladansko dobo, velja za prvega spomladanskega svetnika in se po ljudskem izročilu na Gregorjevo „ptički ženijo“. Za kmeta se prične pomladansko delo. Na Gregorjevo so imeli ponekod na Gorenj-

skem, zlasti v Tržiču, navado, da so podobno kot na svečnico spuščali papirnate cerkvice s svečami po vodi. Ker se je dan začel podaljševati, obrtnikom ni bilo treba več delati pri luči; odtod običaj.

Sveta Jedert, 17. marca, naznanja, da je domačega zimskega dela konec. Preneha preja; kolovrati romajo k letnemu počitku; „miš pregrizne nit...“

Jezusov rednik sveti Jožef goduje 19. marca. Sv. Jožef je zavetnik vseh slovenskih dežel; in komu ni znano, koliko je po vsem svetu njegovih slovenskih varovancev — Jožetov, Jožic, Pepetov in Pepec! Poleg tega je zaščitnik delavcev, rokodelcev, drvarjev, mizarjev, kolarjev in tesarjev. Tudi okoli njegovega godu so nanizane razne vremenske prerokbe in napovedi.

Tretja sreda po pepelnici — *sredpostna* — je bila tudi že od davnih časov za našega kmečkega človeka pomemben ljudski praznik. Praznujemo ga na tretjo sredo po pepelnici, se pravi po tretji postni nedelji ali po „bogosluznem redu“ v sredo pred četrto oz. predpostno nedeljo. Beseda sama nam pove, da je to pač dan, ko smo preživeli že polovico posta. In običaji ter navade tega dne kažejo na nekakšen „oddih“ v strogi postni vzdržnosti in trezni zadržanosti. Mnogovrstni so običaji in navade, ko po raznih krajih „babo žagajo“.

Ker pa je v tej dobi pričetek pomladanskega dela v naravi, na polju, po vrtovih, je pač v teh dneh v navadi našega človeka ne-

šteto verskih običajev in navad, ki nam vse kažejo tisto značilno tesno povezanost z mislijo na odvisnost od Stvarnika in na potrebo božjega blagoslova v vsakdanjem življenju, in to zlasti pri poljskem delu.

Zato se mi zdi zelo primerno, da na tem mestu navedemo citat iz Kuretovega „Prazničnega leta Slovencev“ — I. del, str. 98:

“Krščanstvo je namreč poprejšnje čarne (poganske — naša op.) pripomočke nadomestilo s svojimi blagoslovi in zakramentali, ki naj posredujejo božjo naklonjenost človekovemu trudu. Metod Turnšek je zbral nekaj poljskih obredij, ki je z njimi slovenski kmet začeljal pomladansko delo.

Na Štajerskem, okoli Zidanega mosta in Podsrede, pokropijo na kvatarno sredo v postu vse polje, vinograde, travnike in gozd, tudi hišo in hleve z blagoslovljeno vodo. Isto delajo na Notranjskem na „postno šmarje“, na praznik Marijinega oznanjenja. Na Raki pri Krškem pokropé z blagoslovljeno vodo prvi voz gnoja, ki ga odpeljejo na njivo. V Črnem vrhu nad Idrijo je dan, ko gredo spomladi prvič orat, nekak obredni dan. Gospodar pokadi plug okoli in okoli z blagoslovljenim kadilom, vse hleve in gospodarska poslopja pa pokropi z blagoslovljeno vodo. Ko zarezé prvo brazdo, vrže vanjo blagoslovljeno šibo in jo podorje. Podobne navade imajo nad Škofjo Loko. Okoli Loža na Notranjskem pokropijo z blagoslovljeno vodo prvi voz gnoja in vprežno živino, pa

tudi seme; blagoslovljeno vodo vlijejo v obliki križa na zrnje. Tako storé pri vsaki setvi. Tudi sejalec se pred sejanjem odkrije in pokriža. Nekateri so med sejanjem sploh odkriti, če le ni preveč mraz, in tiho molijo. Vsa ta opravila začinjajo navadno s kakim pobožnim vzklikom: „V imenu božjem!“ in podobno, končajo pa tudi tako: „Sveti križ božji!“ Na Ptujskem polju vtaknejo marsikje tudi po končani setvi blagoslovljeno šibo v zemljo.

Ko gre živina prvič iz hleva, najsi bo na delo ali na pašo, jo po vseh naših krajih pokropijo z blagoslovljeno vodo od glave navzdol po hrbtu in naredijo križ pred njo z blagoslovljeno šibo. Tudi prvi roj čebel pokropijo na Dolenjskem z blagoslovljeno vodo.

Na Štajerskem in na Koroškem hodijo gospodarji ob nedeljskih jutrih pred mašo po svojih njivah in z rožnim vencem v rokah potihem molijo za letino.“ — Tako Kuret.

Zdi se mi, da so ti zgledi glasen klic in opomin današnjemu človeku, ki za vse to sveto obredje — zgublja smisel, ker mu tone v pozabo stari slovenski pregovor: Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo! Kako življenjsko važno navodilo za današnji čas in današnjega človeka, ki v samozavestnem samoljubju hlasta po udobju in ugodju potrošniške dobe! Morda bi bila to ena najzanimivejših misli za letošnji postni čas... Človek danes misli, da za svoje

blagostanje, za svojo srečo — Boga več ne potrebuje. . .

CVETNA NEDELJA

Približali smo se koncu posta. Pred vrati vélikega tedna smo. Uvod v bogoslužno obredje vélikega tedna — Kristusovega odrešenja pričenjamo s cvetno nedeljo, ki je spomin Kristusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem. Spominja nas, kako je Jezus slovesno prijezdil v sveto mesto na osliču v spremstvu apostolov in učencev; množica pa ga je pozdravljala s palmo-

vimi vejami in mogočnimi vzkliki. Zato se tudi v latinskem obredniku ta nedelja imenuje „Dominica in Palmis“ — Palmova nedelja. V Argentini ji pravimo „Domingo de Ramos“, ker pač nosimo v cerkev šopke in vejice oljk. V Sloveniji pa niti palme niti oljke niso najbolj domače zelenje; zato pač nosijo k procesiji in v cerkev to, kar jim tamkaj za to dobo nudi priroda; in to je naše pomladansko cvetje ter zelenje, povezano v značilne butarice ali begánice. Od tod tudi ime — cvetna nedelja.

Butare ali begánice so za ta praznik privilegij naših mladih in najmlajših. In da bodo ti svoje sodelovanje pri bogoslužju cvetne nedelje tudi osebno vsaj nekaj doživeli in doumeli, jih morajo starejši, predvsem starši v družini, z vso vestnostjo in ljubeznijo na praznik pravočasno pripravljati.

Blagoslov butaric in oljčnih vejic ter vsega ostalega zelenja, ki se izvrši zunaj cerkve pred procesijo, z namenom, da ga potem verniki odnesejo na svoje domove, je spet očiten starodaven dokaz vernosti našega človeka: „naj bi vse v hiši, pri ljudeh, živini in na polju bilo Bogu posvečeno in po Njem blagoslovljeno, vse Bogu v varstvo izročeno in po Njem obvarovano vsega hudega.“ (Turnšek, Pod vernim krovom, II., str. 157.)

V slovesni procesiji, ki sledi blagoslovu zelenja, spremljamo Jezusa z duhovnikom v cerkev, kakor so ga nekoč judovske množice na ta dan spremljale v Jeruzalem

in v tempelj; pri tem se zavedajmo, da nismo „gledavci“, marveč osebno „sodelujemo“!

Med sveto mašo nato poslušamo „Kristusov pasijon“ — evangelijski popis Jezusovega trpljenja, ki ga bomo potem v naslednjem svetem trodnevju v bogoslužju spet z osebnim sodelovanjem v podrobnostih podoživljali.

Blagoslovljeno zelenje, ki ga odnesemo domov, nam služi skozi vse leto v božje varstvo. Blagoslovljene vejice skrbno shranimo v bogkovem kotu; posamezne zatakne ob vratih gospodarskih poslopij; iz vejic delajo ponekod križce in jih zasajajo po polju ter zatikajo po domovih. Ob neurju zažigajo blagoslovljene vejice, da bi Bog varoval domači krov pred treskom in požarom, itd.

Neizmerno je bogastvo pokrajinskih običajev, ki jih ohranja naše ljudstvo v zvezi s praznovanjem cvetne nedelje.

Na vsak način se bomo potrudili, da bomo vsi, v prvi vrsti pa naša mladež z butaricami, sodelovali pri svetem bogoslužju z osebno pozornostjo in duhovno prisotnostjo ter ponesli domov blagoslovljeno zelenje.

SVETO TRODNEVJE

Središče vsega velikonočnega bogoslužja je obsеženo v svetem trodnevju velikega četrtega, velikega petka in velike sobote. V njem obnavljamo zadnje in poglobitve dogodke, s katerimi je Jezus dovršil

svoje véliko odrešilno delo: na véliki četrtek — zadnjo večerjo, na véliki petek — trpljenje in smrt na križu, na véliko soboto — zmagoslavno vstajenje.

VELIKA SREDA

Pred svetim trodnevjem se za hip ustavimo najprej pri véliki sredi! V pripravo na sveto trodnevje je bila svoje dni navada, da je pred cerkvijo mladina „Boga strašila“.

Nočne bogoslužne molitve je Cerkev začela opravljati že na predvečer ali pozno popoldne. Pred vélikem oltarjem je gorelo 14 Jezu-
savih sveč, ki so predstavljale Jezusove učence, in petnajsta — bela, ki je pomenila Jezusa samega. Med petjem psalmov so posamezne sveče ugašali — v spomin, kako so učenci Jezusa zapuščali; ugasnitev in odstranitev bele sveče pa je pomenila Jezusovo smrt. In tedaj je nastopil trenutek za ropot, na katerem so otroci zunaj nestrpnost čakali. Znosili so na kup najrazličnejšo leseno ropotijo, po kateri so na dano znamenje začeli z vso silo udrihati s palicami. Ropot naj bi odgovarjal potresu ob Kristusovem vstajenju. Za sklep so belo svečo spet prinesli izza oltarja.

Na véliko sredo tudi že pripravljamo v cerkvi prostor za božji grob.

Za uvod v sveto trodnevje pa bi podčrtali eno glavno misel. Naj bi vse te tri dni — seveda, povsem razumljivo v okviru možnosti ob

službeni zaposlitvi! — vsakdo v prvi vrsti poskrbel za to, da bo mogel prisostvovati verskim obredom v cerkvi in pri njih čim intimneje „sodelovati“! In na to mora biti pravočasno pripravljena vsa družina, da ne bo v cerkvi ta ali oni sicer „telesno“ navzoč, a duhovno — odsoten!

VELIKI ČETRTEK

Véliko četrtek je dan presvete Evharistije; „rojstni dan keliha“; „četrtek Gospodove večerje“; rojstni dan svete maše, ki je središče vsega našega verskega bogoslužja.

Mnogo verskih navad in običajev, ki so spremljali nekdanje svete bogoslužje tega dne, se je spremenilo ali sploh opustilo, ko je Cerkev vse obrede svetega trodnevja prenesla od jutranjih ur na večerne. Le blagoslov svetih olj in „umivanja nog“ je še ostalo na véliki četrtek dopoldne; in to v cerkvah s škofijskim sedežem, v stolnicah.

Mladina je danes, od trenutka, ko je zbor v cerkvi odpel „Slavo“, pa do speva „Aleluje“ na véliko soboto zvečer, ki simbolizira Kristusovo vstajenje, večinoma prikrajšana za navado, ki ji je sicer bila v velikansko veselje; to je „ragljanje“, ropotanje z ragljami, ki je v tem obdobju nadomestilo med obredi v cerkvi zvončkljanje in pa v cerkvenem stolpu nadomestilo bitje cerkvene ure z mogočnim ropotanjem velike stolpne raglje. Dandanašnji pa ponekod že celó zvonjenje v zvoniku — „moti promet“...

Vsekakor mora biti glavna skrb staršev in sploh starejših, da bodo vsi, zlasti mladina, primerno pripravljene odšli v cerkev k obredni maši zadnje večerje in k češčenju presvete Evharestije! —

Doma se je morda že v sredo, če ne pa prav gotovo na četrtek, pričelo snaženje in urejanje hišnih prostorov in priprava velikonočnih jedil. Pri vsem tem so kaj lahko — ob duhovni pripravi na bližnje svete dogodke — zaposleni vsi domači, zlasti tudi otroci. Saj je n. pr. trenje orehov tako — mikavno ter zabavno delo! Morda bodo ponekod kakor za božič jaslice v kotu pripravili „božji grob“. Posebnih težav bi tudi ne bilo, če bi npr. za ta dan pognili mizo s posebnim prtom z evharističnimi simboli ali namestili podoben prtček v bogkovem kotu ali vanj postavili vazo s pšeničnim klasjem.

Vsekakor pa bo domači križ v bogkovem kotu deležen v tej ali oni obliki največje pozornosti in pod njim bo družina te dni še posebej skrbno in zbrano opravljala svoje skupne molitve. Prav bi bilo da bi vsakokrat npr. oče ali starejša oseba pred molitvijo na kratko opozorila na pomembne liturgične dogodke posameznih dni.

Tudi bi se spodobilo, da bi za sveto trodnevje kolikor mogoče ponehalo prehrupno kričanje igrave dece. Naj bi se vsi — tudi najmlajši — zavedli skrivnostne in vzvišene svetosti teh dni!

Poseben poudarek naj na ta dan

dobi tudi misel na medsebojno ljubezen in dobroto. Saj je sveta Evharestija zakrament vélike božje ljubezni do nas. Naj bo to dan medsebojne sprave ob morebitnih nesoglasjih in dan miru, prijateljstva in ljubezni!

VELIKI PETEK

K drugemu dnevu svetega trodnevja — k spominu Jezusove smrti na križu — bi bilo zelo primerno, da bi se še posebej podrobno pomudili pri razlagi svetega bogoslužja v cerkvi. Pa ni to na tem mestu naš namen. Naj nam v resno razmišljanje kot za duhovno pripravo v cerkvi in v domačem družinskem krogu služijo Turnškove misli (Pod vernim krovom, II, str. 177):

Veliki petek je dan žalosti. „Umrli je Bog,“ pravijo marsikje. Zares, na sramotnem lesu križa je izkrvavel za nas naš Gospod Jezus Kristus.

Kakor je na véliki petek hiša božja vsa zavita v črnino, tako tudi verni ljudje, v črno oblečeni, pridejo v božji hram. Prav je tako! Ko je „Bog umrl“ in je tudi „zemlja mrtva“, se spodobi, da vse delo doma in na polju, razen najnujnejšega, opustimo ter pohitimo v cerkev k svetim obredom!

Ker se je na véliki petek za nas žrtvoval božji Zveličar, je primerno, da cerkveno zapoved strogega posta z voljnim srcem resno vzamemo. Kako so se nekoč naši predniki ta dan z živino vred po-

Češčenje umrlega Jezusa (Maksim Gaspari)

stili! To je dan, ko je treba še posebej paziti, da iz ust ne pride žala beseda, še manj grešna!

Véliki petek mora biti dan vse-splošnega zatajevanja in pokore!

Tiho mora biti na véliki petek po krščanskem domu: brez popevanja, brez smeha in vika, še bolj brez prepira in svaje! Tako mora biti pri slehernem krščanskem domu, kakor kadar je mrlič v hiši. Tedaj preneha sleherna zabava. Tudi se pravi kristjan na véliki petek odreče temu in onemu: tobaku, pijači, gledališki predstavi, razen če ni v zvezi s skrivnostjo velikega petka, in drugim užitkom! — Tako Turnšek.

Na ta dan bo družinski sveti križ deležen še posebne pozornosti in češčenja; lučka, šopek rož in

skupni rožni venec, morda tudi branje pasijona, vsaj za tistega, ki ni mogel biti v cerkvi pri svetih obredih!

Navadno je véliki petek v gospodinjskem dnevnem redu tudi dan velike peke potic in kuhanja mesa, klobas ter jajc za pirhe; vse skupaj v pripravo „velikonočnega žegna“.

Joj, koliko je pri tem — ob strogem postu — žrtev in premagovanja, ko iz kuhinje tako lepo diši in tako „pregrešno“ vablivo ščegeta v nosu!...

Posebej naj bi tu omenili barvanje jajc, pirhov ali pisanic. Brez dvoma spada to v nekaterih naših pokrajinah v področje pravcate ljudske umetnosti, poleg drugih

krajev, kjer jih pripravljajo le enobarvne, navadno rdeče.

Kakor pripravljanje jaslic ali butaric je tudi pirhov za našo mladino ena najzanimivejših zaposlitev — v zvezi s spremljavo bogoslužja.

Pripraviti za žegen vsaj enobarvne pirhe ne bo prav nič težko; dovprašati se je edinole treba pravočasno do primerne barvila.

VELIKA SOBOTA

Velikosobotni dan je posvečen — grobni tišini. Že z obredi prejšnjega večera so nastopili za vernega kristjana trenutki največje žalosti. Po svetem obhajilu je ostala cerkev vsa prazna. Jezusa ni več v njej! Cerkev, hiša božja, Jezusov dom — naša cerkev ostane tudi v sobotni dan prazna, temna, zapuščena. Jezus je umrl; tam leži — v kamnitem grobu... Niti v cerkvi ga ni danes med nami! Kako strašno je to! Kako je to hudo! Ostali smo sami — brez našega dobrega Jezusa...

Šele pozni večerni obredi nam prinesejo spet tolažbo, zmagoslavje!

Nekdaj, ko so se obredi pričevali na veliko soboto zjutraj zarana, je bilo predmet največjega mladinskega zanimanja blagoslavljanje „velikonočnega ognja“, ki so ga otroci raznašali v žarečih in tlečih gobah od hiše do hiše, da so gospodinje tako podnetile ogenj na domačem ognjišču z blagoslovljenim ognjem.

Drugo nadvse važno domače o-

pravilo je priprava „velikonočnega žegna“. Mati je pri tem družinska svečenica, ki žegen skrbno in s pobožno zbranostjo pripravlja jerbas.

Težko bi našli bolj izbranih besed, kot so Finžgarjeve, ko opisuje „žegen“. Objavljamo jih v Božjih stezicah.

Na deželi je morda ostalo dandanašnji še marsikaj od vseh prebogatih običajev in navad, ki so združene z „žegnom“. Pa zopet nam ni mogoče, da bi se na tem mestu spuščali v sicer tako pestre podrobnosti.

Poskrbimo vsaj za to, da bo po cerkvenih opravilih doma zares svečano svet trenutek, ko bo mati pred zbrano družino odgrnila jerbas ali jerbašček in pripravila vsej družini — žegen.

Vsi bogoslužni obredi velike sobote so po novem preneseni na zadnjo večerno uro. In spet velja prevažna misel, da bi ja ne dopustili, da bi npr. mlajši, ki so že količkaj „prišli k pameti“, odšli v cerkev k obredom brez predhodnega, njim primerne poduka staršev ali starejših; da bi bili vsaj v glavnem pripravljani na dogajanje v cerkvi in da ne bi v dolgočasju „čakali konca“ ob mislih na žegen, ki ga bodo deležni doma.

Poskrbimo, z vso vnemo, da bo zares v nas našel glasen odmev mašnikov vstajenjski spev „Aleluja“ in da bomo z resničnim doživetjem ob misli na Kristusovo

Blagoslov velikonočnih jedi (Maksim Gaspari)

vstajenje navdušeno odpeli našo osebno „Alelujo“.

Tako bo potem doma, ko se bo mo zbrali bodisi še isto noč ali pa naslednje jutro okoli družinske mize, na kateri bo gorela blagoslovljena sveča, zares „velikonočni žegen“ zadišal v vsem velikonočnem blagoslovu!

VELIKA NEDELJA

Opolnoči na predvečer smo že doživljali v cerkvi pri svetem velikonočnem obredju Kristusovo zmagoslavje — Njegovo vstajenje iz groba smrti.

Pod domačim krovom smo se potem v družinskem krogu razvedrili ob žegnu, ki ni bil „zgolj grobo snovno uživanje, marveč pravi sveti obredni obed“ (Turnšek).

In prišla je vélika nedelja! Dan Kristusovega in našega zmago-slavja! Naj bi tudi ta dan — enako kot božični sveti dan — bil posvečen Bogu in praznični misli; in naj bi zopet družina, morda v krogu svojih najdražjih sorodnikov, prijateljev in znancev, preživel v svetem veselju!

Morebiti se bo mladina poskusila v starodavni navadi „strčanja“

(trkanja s pirhi) ali „sekanja“ pirhov. Pravitako bodo fantje in dekleta poskrbeli, da pojdejo drug k drugemu „po pirhe“.

Vse to je bilo v navadi za velikonočni ponedeljek. Ta pa je danes že povsod — navaden delaven dan.

Potrudimo se zares z vso dobro

voljo, da bomo svete velikonočne dneve preživljali v cerkvi in pod domačim krovom v sveti zbrano-sti!

In tako bomo lahko iz vsega srca s Cerkvijo glasno zapeli:

„To je dan, ki ga je naredil Gospod; veselimo se ga in se radujmo! — Aleluja!“

Ivan Cankar

Nedelja

Iz tople, od rodovitne in blagodarne ljubezni spočite jesenske zemlje, iz mirno vzdramljene, otroškega pričakovanja polne noči je vzkliklo preslavno jutro. Megle, ki so še leno dremale, so se vzdignile počasi znad rosne ravní, se nato pognale oblakoma proti nebu ter tam utonile v mladi luči. Tiho je vztrepetaló v čistém zraku, zaiskrilo se je na pokošenih senožetih, v zlatem vejevju bukev, jelš in topolov. Tako je nedeljsko sonce oznanilo svoje kraljevanje.

Oznanilo ga je brez glasu. Od nikoder ni bilo ne pesmi, ne vriskanja, ne prazniške besede. Iz doline, s hribov in gričev so se pozdravljale in si odzdravljale bele cerkve; ali molčale so. Le z očmi, svetlimi, žalostnimi so se spogledovale; in zeblo jih je, čeprav so bile od gorkega sonca obžarjene.

Po široki beli cesti, po stezah preko travnikov, po strmih klan-cih se vijo procesije vernih kristjanov. Veliko jih je, ker v potrtem svojem srcu so željni molitve in tolažbe. Ali čudo za čudo: počasi gredo, tiho in nemo; ne besede ni, komaj da je plaho šepetanje. Glave klonijo globoko, trudno klonejo životi; še tisti so starci, ki imajo mladostna lica.

Gredo, gredo in si šepečejo naskrivaj:

„Ti, kaj praviš, zakaj je umolknila Marija na Hribu. Kaj je ni več?“

In oni drugi se s prezeblimi usti nagne k sosedu in mu reče skoraj brez besed:

„Mislim, da je Marija umrla, ker glasu ni od nje, ki nas je vselej tako lepo pozdravila!“

Nobene besede več, tudi plaho šepetanje je utihnilo.

Gruda molči, ta naša gruda, ki

je prepevala kakor nobena nikjer in nikoli! Sladka, bratje, je bila njena pesem, saj ste jo slišali! Vse je bilo najti v nji, kar je v nas dobrega in lepega, vse, česar se v dnu srca sramujemo in veselimo; bila je tista brezmejna, čista, materinska ljubezen, ki je pravo znamenje slovenske duše in slovenske zemlje. Ob lepem nedeljskem jutru, kadar so od holmov in hribov zapeli zvonovi, nam je bil korak lahek in prožen, lica so bila sveža, oči so gledale jasno in veselo, na ustnicah je bil smehljaj. In vsakemu je bilo takrat srce očišče-no, od jutranje rose oprano, kakor da smo prihajali od spovedi in obhajila. Ob tej blagoslovljeni uri ni bilo nič zlega, nič temnega v nas; bili smo verni otroci te zemlje, svoje matere, vredni njene lepote; z njo smo prepevali in vriskali, z njo žalovali, govorili smo z njo zvesto in odkritosrčno, kakor govori otrok z materjo.

Praznik, poln pesmi in veselja, je bil na nebu, na planinah, na polju in senožeti, na belih cestah, kolovozih in klancih; in bil je najlepši v naših srcih.

Milost božja, kaj se je primerilo v tistih silnih časih! Gruda molči, ta naša gruda, ki je nekoč tako veselo in glasno prepevala z nami! Ne gane se; nobena prošnja, noben klic je ne vzdrami. Tudi nebesa molče; v vsej svetlobi svoji so ledena in neprijaz-

na. Gozd ne šumi več, tiho je polje, škrjanci so obnemeli. Ta vesoljna tišina je vsa prežeta z brezmočno žalostjo; življenje ne sope več, vse je okamenelo, mrtvo.

Oj, saj ni nedelja; veliki petek je, dan trpljenja, kesanja in brikosti! Nemi kleče kristjani v tihi, temni cerkvi, trkajo se na prsi, čela jim klonejo do mokrih tal. In blede ustnice šepetajo trepetaje tiste velike, čeznaturne ljubezni polne besede:

„Odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“

Pritajena, šepetajoča je ta molitev, ali vendar je glasna, kajti ne zvona ni ne orgel ne ministrantovega zvončka. Zato ne, ker je veliki petek za vernike in za nevernike, od vzhoda do zahoda. Vdrugič je bil križan Kristus; obobsojeni od farizejev, bičani in križani so bili z njim kristjani, njegovi otroci.

Ko se je zgodilo to strašno poveličanje na Golgoti, se je nebo stemnilo, se je zemlja stresla v presilni grozi. In v to grozo, v to noč je vriskaje planilo novo, svetlejše sonce; zagrinjalo stare zaveze se je pretrgalo od vrha do tal in evangelij je nastopil svojo pot, da nese odrešenje od naroda do naroda.

Velikega petka je bilo treba za veliko nedeljo; smrti Boga samega je bilo treba, da je zazvonilo in zapelo ponižanemu človeku veličastno vstajenje.

Gospodovo Oznanjenje

Deviška soba počiva v somraku ;
dolge, bele zavese rahlo zadrhte,
Marija upre kvišku modri pogled,
vdano sklene svoje drobne roke.

Angelska krila neslišno zašelestijo,
nadzemska svetloba pod stropom zažari,
na Marijino glavo položi angel roko Oznanjenja,
svetu težko pričakovano blagovest sporoči.

Marija sprejme vase Besedo Odrešenja :
na kolenih, v svetem strahu in blaženih lic
postane Odrešenikova mati, mati sedmih žalosti,
kraljica miru in ljubezni, kraljica vseh kraljic.

Poslanec večne svetlobe izgine, a Beseda v Mariji ostane,
Beseda prebiva med nami, za nas meso postane.

Milena Merlak

Udeleženci 16. šolske kolonije v počitniškem domu dr. Hanželiča v kor-
dovskih hribih — 42 deklic in 30 dečkov. Kolonijo je vodil šolski referent
ZS France Vitrih (foto Saša Zupan)

Škof Rožman, duhovni vodnik slov. ljudstva v najtežjem času

V založbi Družbe sv. Mohorja v Celovcu je izšla tretja knjiga o škofu Rožmanu. Spisal jo je dr. Jakob Kolarič C. M. S to knjigo je končano življenjsko delo dr. Kolariča. S prejšnjima dvema in s to tretjo knjigo imamo sedaj pred seboj celotni življenjepis škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je vodil ljubljansko škofijo v najtežjem času slovenske zgodovine. Dr. Kolarič je opravil ogromno zgodovinsko delo, ker ni samo podrobno opisal škofovega življenja in njegovega dela, ampak je tudi orisal dobo, osebe in razmere, v katerih je škof živel in deloval.

O prvih dveh knjigah je Duhovno življenje že pisalo. Danes si hočemo ogledati tretjo knjigo, ki pokaže škofa Rožmana kot velikega in neustrašenega duhovnega vodnika slovenskega ljudstva v času druge svetovne vojne in komunistične revolucije.

Tretja knjiga je zelo obširna. Ima 1.032 strani. Od tega je tekočega teksta z obširnimi opombami 904 strani. Ves tekst (in prav tako tudi slike — 58 fotografij) je

tiskan na najfinejšem papirju in vsa naklada je v rdeči platneni vezavi. Gotovo je to največji in najosežnejši življenjepis kake slo-

venske osebnosti. Gradivo za ta življenjepis je dr. Kolarič zbiral nad dvajset let. Vsak podatek je skušal preveriti s pomočjo dokumentov, citatov in prič; mnogo važnih dokumentov je tudi objavljenih. Prosil je za podatke na vse strani. Velika večina je prošnji ugodila in poslala zaprosene podatke.

Dr. Kolariču gre velika zahvala za to delo, ki pokaže škofa Rožmana v pravi luči, kar je posebno važno za mladino, kateri skušajo komunisti in tudi nekateri nekomunisti natveziti razne laži o škofu. Iz tretje knjige je zlasti razvidno, kako odločno je škof Rožman obsodil komunizem in njegovo „Osvobodilno fronto“ in kakšno ljubezen in naklonjenost je izkazoval domobranecem in drugim, ki so nastopili v obrambo človeških življenj. Če tedaj zdrave, poštene, krščanske slovenske sile niso zmagale, nimajo krivde niti škof Rožman niti slovenski duhovniki in laiki niti junaški protikomunistični borci. Razvoj zunanjepolitičnih dogodkov in strašna slepota Angležev in Amerikancev je prinesla komunistom zmago.

V uvodu tretje knjige pripominja avtor, da s to knjigo ne podaja kake izčrpne zgodovine sovražne okupacije, komunistične revolucije in protirevolucije. O vsem tem govori knjiga samo toliko, da je dobil avtor okvir, v katerega je postavil osebo škofa Rožmana in da je pravilno

osvetlil njegovo delo. Avtor se zaveda, da mu niso bili dostopni prav vsi viri za popolnoma izčrpen škofov življenjepis. Zato želi, da bi knjiga izzvala stvarno kritiko in odkrila nove zgodovinske podatke za izpopolnitev tega življenjepisa.

Slutnje in znamenja časa

Prvo poglavje tretje knjige opisuje dogodke pred začetkom druge svetovne vojne in zle slutnje, ki jih je imel škof Rožman ob teh dogodkih. Komunizem se je širil po Evropi in po ostalih celinah in stegoval svoje tipalke tudi na slovensko zemljo. Nemčijo si je osvojil nacizem, in kljukasti križ se je pojavil na vrhovih Karavank, ko je Hitler 13. marca 1938 oznanil priključitev Avstrije k Nemčiji. To je bil uvod v drugo svetovno vojno, ki se je začela, ko je Hitler 1. septembra 1938 napadel Poljsko.

Škof Rožman je z vsemi duhovnimi sredstvi, ki so mu kot škofu bila na razpolago, skušal odvrniti nevarnost, ki je grozila tudi slovenskemu narodu. Naročal je molitve za mir in organiziral mirovne procesije. V juliju 1940 je duhovnikom v Zavodu sv. Stanislava izjavil: „Slutim, da se nekaj strašnega zbira nad našo glavo. Molim in prosim Boga, da bi se vse to ne zgodilo, pa se te misli ne morem znebiti.“ Te težke slutnje škofa niso varale. S hitrimi koraki so se bližali strašni

dogodki za vso Evropo in s tem tudi za našo Slovenijo.

Pohod komunizma

V Sloveniji do prve svetovne vojne ni bilo komunizma. Šele oktobrska revolucija v Rusiji (leta 1917) in povojne zmede v Jugoslaviji so rodile v Sloveniji prve komuniste. Ti so se 24. aprila 1920 zbrali v Ljubljani na Zaloški cesti na „pohod na Ljubljano“, da bi izsilili oblast v svoje roke in postavili svojo vlado. Poskus se je ponesrečil. Taki poskusi so se ponavljali po vsej Jugoslaviji. Komunizem je bil na pohodu. Njegov cilj je bil boj za sovjetsko republiko Jugoslavijo.

Leta 1921 je bila v Jugoslaviji prepovedana komunistična stranaka. To je pa ni oviralo, da ne bi tajno nadaljevala svojega dela po vsej državi. Pod raznimi nedolžnimi imeni so rastle komunistične organizacije. Poleg tega so komunisti spretno prodirali v razna že obstoječa zlasti mladinska društva, tudi v katoliška.

Komunisti so šolali svoje ljudi v svojih tajnih organizacijah, pa tudi na javnih univerzah, celo v ječah. Mnoge člane so pošiljali na šolanje v inozemstvo (v Moskvo, na Dunaj, v Pariz). Tako izšolanji komunisti so nato ustanavljali komunistične postojanke po vsej Sloveniji. Posebno aktivni so postali, ko se je v Španiji leta 1936 začela državljanska vojna. Vodilni slovenski komunisti so šli na pomoč španskim komunistom,

da so tam preizkusili svoje teoretično znanje o organizaciji in vodstvu revolucij. S temi skušnjami so se vrnili domov in jih uporabili pozneje v komunistični revoluciji na Slovenskem.

Škof Rožman in komunizem

Dr. Kolarič popisuje nato v prvem poglavju, kakšen je bil odnos škofa Rožmana do komunizma. Že leta 1931 je odredil, da naj se po tihi maši opravljajo molitve za Rusijo in naj se dodaja vzdih: „Odrešenik sveta, reši Rusijo!“ V svojih pastirskih pismih je opozarjal duhovnike in vernike na komunistično nevarnost in na zmotne nauke Marxa in Lenina.

Leta 1933 je škof Rožman obsodil mladinski list „Mladi plamen“, ki je bilo glasilo krščanske delavske mladine, pa so se ga polastili komunisti. — Ko je leta 1931 izšla okrožnica „Quadragesimo anno“, je škof toplo priporočal njen študij. Že jeseni istega leta so jugoslovanski škofje izdali pastirsko pismo z odločno obsodbo brezbožnega komunizma. Škof Rožman pa je še posebej priporočal študij socialnega vprašanja in zlasti še komunizma.

Leta 1935 je škof Rožman opozoril svoje duhovnike, da začenja komunizem prodirati tudi med podeželsko kmetsko mladino. Povod za to opozorilo je bilo delovanje Zveze kmečkih fantov in deklet, katero je organiziral Ivan

Kronovšek in katero je tajno vodila komunistična stranka.

Posebno odločna navodila je dal škof Rožman duhovnikom leta 1936 ob začetku španske revolucije. Naročil je, da naj v vsaki župniji zberejo ljudi, ki so pripravljene braniti ljudsko lastnino in verske svetinje proti navalu komunistov. Španija nas uči, da moramo biti pripravljene!

Okrožnica „Divini Redemptoris“

Na praznik sv. Jožefa 1937 je papež Pij XI. izdal znamenito okrožnico „Divini Redemptoris“, ki vsebuje najslovesnejšo obsodbo komunizma. V njej pravi papež: „Komunizem je v svojem bistvu notranje zločest, zato prav v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture.“

Škof Rožman je vse storil, da se je slovensko ljudstvo (zlasti člani KA) seznanilo s to okrožnico. Tudi je škof obsodil članek Edvarda Kocbeka „Premišljevanje o Španiji“, v katerem se je Kocbek postavil na stran španskih komunistov.

Odločno stališče slovenskih katoličanov pod vodstvom škofa Rožmana je razbesnilo fanatične komuniste, ki so začeli podirati evharistične križe in napadati duhovnike. V začetku leta 1937 je škof Rožman zapisal: „Ne zapirajmo oči! Živimo v času, za katerega velja Jezusova beseda rabljem: ‚To je vaša ura in oblast teme‘ (Lk 22,53).“ Leto 1937 je

dalo škofu Rožmanu prav. Oblast teme se je začela širiti tudi po Sloveniji.

Sadovi dvajsetletnega dela.

V nadaljnjih odstavkih prvega poglavja pove dr. Kolarič, kako se je na eni strani komunizem širil po Evropi in tudi po Sloveniji in kako je na drugi strani škof Rožman sistematično duhovno pripravljaval slovensko ljudstvo na to zlo. Zlasti je na komunistično nevarnost pripravljaval slovensko mladino. In prav je zapisal dr. Kolarič, da je škof Rožman pozneje v domobrantskih vrstah gledal sadove svojega dvajsetletnega dela v Ljubljani, to je tistega dela, ko je slovensko mladino pripravljaval na strašni ideološko-obrambni boj v letih komunistične revolucije. Po zaslugi te sistematične priprave je slovenski fant odšel pogumno na obrambni zid, da s svojo srčno krvjo brani velike naravne in nadnaravne vrednote slovenskega naroda.

V viharju vojne in revolucije

V drugem poglavju je dr. Kolarič opisal delo in trpljenje škofa Rožmana med drugo svetovno vojno in komunistično revolucijo. Za boljše razumevanje tiste dobe in silno odgovornega stališča, ki ga je tedaj imel škof Rožman, je dr. Kolarič najprej orisal tedanje politične razmere, zlasti zgodovinsko ozadje pristopa Jugosla-

vije k trozvezi (dunajska pogodba ali pakt) in državni prevrat v Beogradu dne 27. marca 1941, ki so ga napravili nekateri častniki pod vodstvom generala Simovića skupaj z nekaterimi politiki ob pomoči komunistične stranke. Ta državni prevrat je izzval napad Nemčije, Italije in Madžarske na Jugoslavijo. Popisan je brezobzirni nemški bombni napad na Beograd na cvetno nedeljo 6. aprila 1941, ko je bila istočasno napadena tudi Ljubljana. Nemci so prestopili mejo Slovenije na Ljubelju, na Jezerskem, pri Št. Ilju in pri Radgoni. Tedaj je druga svetovna vojna zajela tudi Slovenijo.

Nemci so zasedli Gorenjsko in Štajersko in z vso krutostjo udarili po Slovencih. Najprej so zaprli in nato izgnali duhovnike in izobražence ter javne delavce, nato so preselili na tisoče ljudi v Srbijo, na Hrvaško in v kakih 500 taborišč po Nemčiji. Začelo se je streljanje talcev in uničevanje slovenskih kulturnih ustanov. Samo na Štajerskem je bilo ustreljenih 3600 ljudi, obešenih 217, zaklanih 103, z mučenjem ubitih 358. Nič boljše ni bilo na Gorenjskem. Iz zaporov v Begunjah so ustrelili 821 talcev.

Moskva da znamenje za revolucijo

Okupacijo Slovenije po Nemcih in Italijanih so komunisti po navdilih svoje centrale v Moskvi smatrali za najprimernejši tre-

nutek, da sprožijo v deželi komunistično revolucijo. Komunisti pa niso nastopali pod svojim imenom, ampak pod zvenečim imenom Osvobodilne fronte (OF). Značilno pa je, da se ta OF ni ustanovila takoj po zasedbi Slovenije po Nemcih in Italijanih, kakor se je tedaj (aprila 1941) že ustanovila Slovenska legija, ampak se je ustanovila šele po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo (junija 1941). Preje so bili namreč komunisti zavezniki Nemčije s pogodbo, ki sta jo podpisala Molotov in Ribbentrop.

Dr. Kolarič podrobneje opisuje, kako so maloštevilne komunistične partizanske čete izzivale okupatorja z namenom, da se je ta nato znašal nad nedolžnim ljudstvom, kar je imelo za posledico, da so možje in fantje pred represalijami bežali v gozdove in nehoté množili partizanske vrste. Kmalu so komunisti začeli pobijati „izdajalce.“ Pobiti so bili vidni predstavniki slovenskega javnega življenja, med temi ban dr. Marko Natlačen, ki je bil do svoje nasilne smrti osrednja oseba odpora zoper OF in partizanstvo. Pobitih je bilo nad 70 slovenskih duhovnikov, vrsta slovenskih županov, vodilnih političnih in kulturnih delavcev. Ozemlje, na katerem so zagospodarili komunisti, je postalo prava klavnica.

Tako so okupatorji in komunisti skupno uničevali slovenski narod, ki se je znašel med dvema

ognjema. Obe strani sta prelivali nedolžno slovensko kri. Po računih dr. Kolariča je bilo nad 50.000 vseh žrtev, ki jih je komunistična revolucija terjala od slovenskih protikomunistov.

V nadaljnjih odstavkih pove dr. Kolarič, kako so se demokratično in krščansko usmerjeni Slovenci uprli komunističnemu nasilju in organizirali vaške straže, da bi si rešili življenje. Prva je bila ustanovljena 15. julija 1942 v št. Joštu nad Vrhniko.

Škof Rožman med vojno in revolucijo

Škof Rožman je bil v tem času edini človek, na katerega se je trpinčeno slovensko ljudstvo obračalo za pomoč. In škof je po vseh svojih močeh pomagal in reševal, ne da bi spraševal, v kateri tabor kdo spada. Prosil je npr. tudi, da bi pomilostili na smrt obsojenega vodilnega komunističnega Toneta Tomšiča.

Škof Rožman je uporabil vsa duhovna in materialna sredstva za pomoč ljudem. Bil je tolažnik trpečih, govornik na prižnicah, organizator deveterih prvih petkov in posvetitev Marijinemu srcu, organizator spokornih procesij in spravnihi dni. Pomagal pa je tudi z deli krščanskega usmiljenja. Zbiral in razdeljeval je sredstva za izgnane in preseljene osebe, za internirance na Raču, v Gonarsu in drugod, za begunce. Organiziral je Škofijsko dobrodelno pisarno v Ljubljani, pro-

sil ameriške Slovence za pomoč. Pomagal je tudi mnogim Judom, da so jih mogli iz Hrvaške in tudi od drugod preko Slovenije rešiti v Italijo in v druge države.

Obsodba nacizma, fašizma in komunizma ter komunistične Osvobodilne fronte

Škof Rožman je pogumno obsojal vsako krivico in nasilje in zlasti vsako ideologijo, ki je krivico in nasilje oznanjala in delala. Jasno je v neštetihi govorihi, pastirskih pismih in spomenicah, ki jih je pošiljal po svetu, risal strašno trpljenje slovenskega ljudstva, ki so ga povzročali nacisti in fašisti, obsojal in bičal pa je tudi zločine komunistov in njihove partizanske vojske in Osvobodilne fronte.

Po zaslugi škofa Rožmana je bila slovenska duhovščina in vse slovensko ljudstvo pravilno informirano o zločinskihi namenih okupatorjev in komunistov. O nevarnosti komunizma je govoril in pisal že mnogo let pred komunistično revolucijo na Slovenskem. Zato mu je bilo takoj jasno, kaj se skriva za vabljivim imenom Osvobodilne fronte. V pismu duhovnikom z dne 24. oktobra 1941 opozarja na delo OF, ko pravi med drugim: Podvigi raznih osvobodilnih gibanj nerazsodnih ljudi v sedanjih razmerah ne koristijo nič, pač pa mu hudo škodujejo... ter pod geslom osvobo-

jenja povzročajo svojemu narodu le večje zlo.

V svoji adventni pridigi 1941 je škof Rožman jasno obsodil komunistične umore. V četrti adventni pridigi 1941 pa je odločno zavrnil spretno propagando OF, češ da je komunizem pač obsodil papež Pij XI., njegov naslednik Pij XII. pa komunizma ni obsodil. Na to trditev je škof odgovoril, da tedanji papež ni obsodil komunizma, ker je že obsojen. Obsodba ostane v veljavi, dokler je komunizem tak, kakršen je.

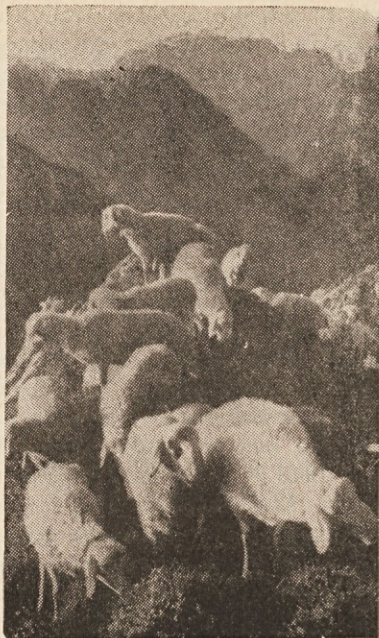
Ob odprtem grobu bana dr. Natlačena

Dne 13. oktobra 1942 je v duhovnika preoblečen komunist ubil bana dr. Marka Natlačena, osrednjo slovensko politično osebnost v Ljubljani. Dr. Natlačen je bil izredno aktiven od nemškega napada na Slovenijo pa do svoje smrti. Če je kdo v Sloveniji do podrobnosti poznal komunistično organizacijo in njene voditelje, jo je poznal on ter je neustrašeno vodil in podpiral odpor zoper komuniste, njihovo partizansko vojsko in njihovo OF. Prav zaradi tega aktivnega delovanja zoper komunizem je bil umorjen.

Škof Rožman je bil ves čas v tesnih stikih z dr. Natlačenom. Ob njegovem odprtem grobu se mu je zahvalil za delo in svetel zgled. V usta pok. bana je položil naslednje naročilo: „Združite se vsi, ki verujete v Boga ter

sebi in potomcem želite življenje, lepše in boljše, kakor ga ponuja brezbožni komunizem; združite se in preprečite, da z blodno miselnostjo zaslepljeni ne bodo več mogli pokončavati najboljših bratov in sestra!“

Zadnjikrat je v letu 1942 škof Rožman komunizem ostro obsodil v pastirskem pismu z dne 25. oktobra 1942 z besedami: „Sami ste, dragi verniki, mnogokje bridko izkušili, kako trda in nečloveška je vlada brezbožnega komunizma.“ Tudi na god sv. Andreja dne 30. nov. 1943 je v novem pastirskem pismu škof obširno razpravljal „o nevarnosti brezbožnega komunizma“ in je v njem zlasti orisal gorje, ki ga je komunizem sejal na Dolenjskem in Notranjskem. Škof vprašuje vernike: „Kdo je vas, dragi verniki, pahnil v to nesrečo? To je storil največji in najnevarnejši sovražnik krščanskih narodov: brezbožni komunizem, ki je pri nas z narodnimi gesli mnoge prevaral in se pod krinko Osvobodilne fronte in narodne osvobodilne vojske skuša polastiti oblasti, da bi do konca dovršil svojo krvavo revolucijo. Danes komunizem med nami ni več zakrinkan, pokazal je svoj pravi obraz. Danes tudi njegovi pomočniki v OF ne tajijo več svojega sodelovanja, marveč javno in jasno izjavljajo, da so popolnoma edini in enotni v vseh ciljih s komunistično stranko. Zaradi tega sem po svoji službi dolžan, da brezbožni komunizem

znova in še enkrat na ves glas obsodim.“

Škofova beseda na Miklavževo nedeljo

Kmalu po izidu pastirskega pisma, ki smo ga zgoraj omenili, je imel škof Rožman v stolnici na Miklavževo nedeljo, 12. decembra 1943, izredno odločno pridigo, ki je močno odjeknila po vsej slovenski zemlji.

V pridigi odgovarja škof na razne laži, ki so jih nasprotniki širili o njem, ter sklene pridigo

z naslednjo slovesno izjavo: „Trdno upam, da mi večni Sodnik, ki bo na meni gotovo našel marsikaj graje vrednega, ne bo očital izdajstva nad lastnim narodom. Vpiti in klicati moram, prilično ali neprilično, in zavračati zmote. In ta nevarna zmota je brezbožni komunizem. Z božjo pomočjo hočem — in moram — vztrajati na mestu, kamor me je Bog postavil. In do zadnjega bom isto učil in opominjal. Naj pride tudi to, kar mi grozijo, naj me na kose razsekajo ali pa, kar ljubljanske komunistke želijo, da me na Kongresnem trgu živega zažgo, do zadnjega bom trdil in učil, da je brezbožni komunizem največje zlo in najhujša nesreča za slovenski narod. In ko že več govoriti ne bom mogel, se mi bo iz umirajočega srca še dvignila naslednja prošnja, tista, ki jo za svoj narod vsak dan ponavljam: Razsvetli, Gospod, zaslepljene, da spoznajo časno in večno nesrečo, v katero jih peha brezbožni komunizem, da se obrnejo in spreobrnejo! Privedi jih, Gospod, nazaj k resnici in v božje kraljestvo!“

In na smrtni postelji je umirajoči škof Rožman še vedno molil tisto prošnjo, ki jo je že med vojno ponavljal. Njegove zadnje besede so bile: „Molite žalostni del rožnega venca — jaz zelo trpim — za komuniste — za tiste, ki so me preganjali!“

(Bo še)

Nāše korenine, odločitve in rast

(Nadaljevanje in konec)

ZAMEJSTVO

Kot vemo, se je del naroda rešil pred komunizmom.

Koroška in Primorska se morata na žalost boriti z iracionalnim šovinizmom Avstrijcev in Italijanov za svoj obstoj. Ta boj za obstanek jim večkrat otežkoča jasen pogled na globoko krizo, v katero se pogreza Republika Slovenija pod komunističnim vodstvom. Celo med najbolj pogumnimi in požrtvovalnimi narodnjaki v zamejstvu so žal mnogi, ki še danes ne morejo povsem razumeti bistva zla, ki je v komunizmu. Zdi se, da le počasi spoznavajo, s kakšno zvijačo jim je bilo zakrito, da je doma med leti 1941-45 šlo zgolj za komunistično revolucijo in ne za narodovo osvoboditev.

A brez dvoma bo napočil čas, ko bodo tudi ti naši bratje na braniku slovenstva spoznali, da je **rešitev vsega narodnega problema, tudi njihovega, v ozdravitvi naših najglobljih korenin — v vrnitvi k resnici.**

Drugi del naroda, ki živi v svobodi brez komunistične diktature in brez šovinističnega preganjanja, je slovenska politična emigracija, ki je zapustila domovino leta 1945 in ni bila vrnjena na komunistično morišče.

Danes, zaradi opisanega položaja v Republiki Sloveniji in v zamejstvu, pada glavna teža odgovornosti za ohranitev, razvoj in porast slovenskih političnih idealov na rame številčno šibke, a svobodne emigracije.

ZDOMSTVO

Kaj je slovenska politična emigracija, kaj so njeni vzroki, kje so njene korenine?

Leta 1945, ko je postalo jasno, da bodo s pomočjo Sovjetske zveze ko-

munisti zasedli Slovenijo, so se v našem narodu dogajale važne odločitve.

Možje in žene in dekleta, vojaške edinice in cele družine so se morali odločiti: ali ostati in sprejeti na sebe težo preganjanja, načrtne laži in nesvobode ali pa oditi ter sprejeti negotovost političnega begunstva, nevarnost umika in trpljenje zdomstva v zameno za upanje, da ohranijo sebi in svojim potomcem svobodo.

Iz te odločitve se je rodila politična emigracija.

Istočasno pa so voditelji komunistične revolucije odločali o življenju in smrti svojih političnih nasprotnikov. Odločili so jih v smrt. Maja 1945 je velik del slovenskega naroda storil plebiscit: eni so se odločili za svobodo, drugi so glasovali za smrt, tretji so stali ob strani, sprejeli nase mučeništvo ali s svojo indifferenco glasovali za brezciljno mlačnost praktičnega materializma. Od teh, ki so glasovali s svojim umikom v tujino za svobodo, je ostalo le malo živih. Od živih niso vsi prenesli teže zdomstva, a preostali so postali slovenska politična emigracija, katere sinovi in hčere ste vi.

Emigracija je pomenila od prvega trenutka in pomeni še danes vsoto svobodnih osebnih odločitev, ki v zboru izzvene kot mogočen protest proti sistematični odpravi politične svobode v naši domovini.

PRAVICA DO SVOBODE

Omejitev svobode v Sloveniji na kulturnem, gospodarskem in verskem

področju, ki je sledila zasedbi oblasti po komunistih, celo množični umor razorožene protikomunistične vojske, je le posledica osnovne odločitve glede človeške pravice do politične svobode.

Če je človekova svoboda res vrednota, mora biti zagotovljena s političnim sistemom, ki sloni na spoštovanju človeške osebe in njenih pravic.

Če pa svoboda ni vrednota, je upravičeno fizično in moralno streti v imenu novega planificiranega reda vse, ki sanjarijo o pravici do svobode.

Čeprav danes v Sloveniji vladajoča stranka marsikaj dovoli na področju verske in kulturne svobode, je to le miloščina.

V tem je namreč velika, nepremostljiva razlika med svetom krščanskega realizma in svetom marksističnega materializma. V našem svetu je svoboda pravica, v njihovem le dovoljena prostost. Jasno nam je, da je vsaka svoboščina na kulturnem in verskem polju le miloščina brez trajne vrednosti, če ne izhaja iz temeljev pravice do politične svobode.

Nismo nepraviljivi, a ne moremo trgovati niti z Resnico niti z osnovnimi človečanskimi pravicami v prepričanju, da rešitve brez moralne osnove niso rešitve!

Če je bil princip politične svobode pred desetletji vreden velikih odločitev, je vredno, da se zanj spet, generacija za generacijo, odločamo. Pred to odločitvijo stoje neprestano vsi ljudje na svetu. Mi nismo

izvzeti! Vsi Slovenci se v svojih dejanjih dan na dan odločamo bodisi za svobodo, bodisi za smrt osebnih in narodnih idealov. Diktatura doma otežkoča mnogim res svobodno odločitev. Emigraciji tega ne brani nihče.

ODGOVORNOST POLITIČNE EMIGRACIJE

Odgovornost politične emigracije je popolnoma jasna. Vprašanje je, kako naj bo emigracija, v danih okoliščinah, tej odgovornosti kos. Še več, vprašanje, ki ga je treba jasno in nedvoumno odgovoriti, je: kakó definirati posamezne naloge emigracije, kako jih uvrstiti po važnosti in pomenu in kako pričeti z njih izvedbo in kako to delo nadaljevati in uspešno zaključiti.

Oglejmo si naloge emigracije.

Prva in osnovna naloga emigracije je ohranjati in širiti zavest, da je narod vrednota tako za posameznika kakor za človeštvo, in to še posebno, ker so to vrednote oblasti v domovini zamenjale za pojem navadnega materialnega blagostanja.

Emigracija mora gojiti v sebi in propagirati ideal osebne svobode, ki ima kot posledico zahtevo po politični, to je družbeni svobodi. Le svobodna družba, ki raste iz temeljev krščanskega realizma, more zagotoviti harmonično rast naroda.

Istočasno ima emigracija sveto nalogo, ohranjati objektivni pogled na obdobje revolucije kot protiutež laži, ki jo komunistični državni aparat širi in hoče vsiliti z vsemi sred-

stvi domačemu in tujemu javnemu mnenju. Zločin komunistične stranke ne sme in ne more biti zamolčan in naš molk ne more biti cena narodne sprave. Narod more živeti le iz resnice! Emigracija pa je varuhinja tega dela zgodovinske resnice, dokler se doma ne vrne politična svoboda, to je svoboda vesti, govora, tiska in delovanja.

Politični emigranti moramo poučarjati, da smo Slovenci en narod, četudi živimo v štirih državah: v Jugoslaviji, Avstriji, Italiji in Madžarski, in četudi je skoraj petina naroda „Slovenija v svetu“, raztresena po vseh deželah sveta. Z vso silo moramo zahtevati od družbe narodov pravico, da kot narod zaživimo združeno in svobodno!

Seznanjati moramo svet z našim narodnim problemom, protestirati proti krivicam, ki se gode našim rojakom pod Avstrijo, Italijo, Madžarsko in Jugoslavijo, in biti vest vsem, ki zatirajo naš narod zunaj in znotraj meje matične države. Mir je velika dobrina, a ne največja! V imenu miru nimamo pravice molčati h krivicam, nimamo pravice zapustiti bratov, ki se bore za življenje.

Ustvarjati, gojiti in upravljati moramo slovenske duhovne, kulturne in materialne dobrine izven slovenskega narodnega ozemlja. Z drugimi besedami: graditi Slovenijo v svetu v dobi, ko državni organizem Republike Slovenije nima za to delo ne razumevanja ne sposobnosti niti moralne legitimacije, da bi ga mogel izpeljati, četudi bi to hotel.

Ker čas teče in ker smo edina svobodna politična skupina, ki ji je mar narodove bodočnosti, moramo skušati čim bolj jasno in odgovorno definirati slovenski narodni program, ga po svojih močeh propagirati in začeti izvajati.

Pri svojem delu emigracija ne sme zapasti skušnjavi, da bi šla v past navidezne izbere: ali narod ali načela. To je lažna izbira, ki nam jo hočejo vsiljevati pod krinko narodne sprave. Slabo uslugo bi storili svojemu narodu, če bi pristali na to, da naj narod pričinja svoje novo življenjsko obdobje na podlagi izdane svobode ali zamoščane resnice, z našim molkom prikritega zločina — to je za ceno laži. Tu ni mogoče nobeno popuščanje, kajti mešanje resnice z lažjo — je laž, molk k laži — je laž in celo zamoščana resnica — je laž! Niti izgovor, da popuščamo od resnice z „dobrim namenom“, ne spremeni dejstva, da je laž vedno vir krivic in nesreče ter je resnica edini temelj miru. Tej skušnjavi ne sme zapasti emigracija posebno sedaj, ko, kakor vse kaže, do tihega sporazuma z rojaki, ki dan na dan jasneje spoznavajo komunistične prevare, ni več daleč!

Ljubezen do naroda in ljubezen do resnice bosta prej ali slej spet povezali v enoto to, kar je komunistična partija nasilno razbila s pomočjo sovraštva, zločina in laži!

PO TRIDESETIH LETIH ZDOMSTVA

Trideset let je minilo in prav je, da se vprašamo, ali je naša emigra-

cija ves ta čas izpolnjevala svojo nalogo. Če hočemo biti pošteni, moramo priznati, da smo jo vršili le deloma.

Marsikaj je bilo storjeno na področju šolstva, prosvete, kulture, marsikaj tudi na političnem področju, a ne dovolj.

Propagiranje naših idej v zamejstvu in Republiki Sloveniji je kljub naporu nekaterih ostalo za veliko večino bolj na stopnji želja kakor dejanj.

Propagiranje slovenstva ter informiranje sveta o naših problemih je še nezadostno.

Lagodnost in javno mnenje sta nas mnogokrat zavedla, da smo pričeli dvomiti nad seboj in se pričeli predajati mlačnim tokovom asimilacije. Nekateri so ob tej krizi izgubili pogum in odpadli, a večina jo je prebolela.

Ista lagodnost in strah pred odgovornostjo sta nas marsikdaj zapeljala, da smo pričeli širiti malodušno duha pozabe in prekinitve s preteklostjo. Pozabljali smo na resnico, da niti človek niti skupnost ne moreta živeti brez globokih korenin brez povezave s svojo osebno, družinsko in narodno preteklostjo. Tudi ta skušnjava je prešla, a ne brez žrtev.

Domotožje, večkrat pa tudi želja pokazati, kaj premoremo, nas je pognalo, da smo pričeli gledati na domovino kot na kraj naših počitnic in ne na zemljo, iz ljubezni do katere smo sprejeli težo zdomstva. Skušnjava, zamenjati poslanstvo političnega emigranta za golo iskanje

koristnosti ekonomskega izseljenca, je bila silno huda in se bo še povračala med nas.

Ideja o dialogu nas je včasih zanesla, da bi skoraj pozabili, da nismo v svetu, ker bi se bili naveličali domovine, marveč ker jo ljubimo, prav tako kakor ljubimo resnico in svobodo. Smo zdomci, ker hočemo, **naj bo ideja domovine za vedno ne- ločljivo povezana z idejama resnice in svobode.** Dokler pa temu ni tako, je naše mesto v svetu in je vsak dialog s komurkoli, ki ne išče odkritosrčno resnice, nemogoč.

Bilo je tudi obdobje, ko so nekateri med nami menili, da je dovolj, če se emigracija ohrani kulturno in morda še versko, kakor da človek ne bi bil politično bitje in kakor da bi bilo mogoče uspešno rešiti kulturne in verske probleme izven družbenega, to je političnega okvira. Tudi ta skušnjava je prešla, a je pustila rane.

Tu in tam smo zapadli tudi v oboževanje tuje „modernosti“ na račun poglobljanja že poznanih, stalnih resnic.

Hlastanje za vsem „novim“, „originalnim“, „modernim“ je bilo večkrat vzrok, da **nismo mogli verjeti, da je resnica lahko domá — kljub skromnim sredstvom — med nami.**

Res je, resnica končno vedno prodre skozi meglo laži, a vsaka laž nas oslabi in vsaka zmota odkrhne del skupnosti od celote.

Včasih nas je oslepil zunanji blešk oblasi, da smo z naivno preprostostjo iskali odobravanje ali vsaj razumevanje neodgovornih, večkrat ce-

V težkih dneh

V teh težkih dneh krvi in mrača,
ko dom naš odrešenja čaka,
od jutra vodi do večera
ljubezen nas in vera,
in v sanje naših vseh moči
ljubezen, up in vera sij!

Oton Župančič

lo zločinskih elementov, ki predstavljajo danes v domovini oblast. Temu ali onemu je bilo težko verjeti, da bi ljudje, ki jih vladna propaganda in svetovni tisk kažeta nasmejane, civilizirane in polne odlikovanj, mogli biti v resnici zavezniki laži in so-krivci zločina. Nehote smo včasih pozabili, da je tudi v cerkvenem nauku oblast vredna spoštovanja le, kadar služi splošni koristi in blaginji, in ne, kadar načrtno širi neresnico, povzroča krivico in je vzrok moralne pokvarjenosti.

Nasprotno, pa marsikdaj nismo znali zadosti ceniti niti dela niti besed voditeljev, ki jih imamo med seboj, verjetno zato, ker jih vidimo dan na dan, večkrat utrujene po celodnevem poklicnem delu, morda v ponošeni obleki, morda trudnih oči delati brezplačno za cilje in ideale, ki se nam zde vsakdanji.

Verjetno pa je še danes najšibkejša točka naše emigracije, da žrtvuje sredstva in čas za sicer prepotrebno kulturno, prosvetno, socialno in versko delo — med nami in v misijonih — prej kakor za svojo lastno politično organizacijo in za propagando svojih političnih idealov v narodu in svetu.

Vse premalo propagiramo slovenstvo v svetu in svobodo doma!

In vendar je usoda naše emigracije odvisna predvsem od tega, ali se zave pravočasno svoje politične vloge v narodu, ali prične razvijati, propagirati in izvajati vseslovenski politični program. Emigracije brez velikih političnih ciljev so obsojene na smrt! Nasprotno pa more jasen in močan politični cilj ohranjati narod v diaspori skozi rodove, brez vsake časovne meje.

CILJI DRUŽIJO GENERACIJE

Pri tem pa ne pozabimo, da nas ne bodo v to delo pognale nobene skrivnostne in neizbežne zgodovinske silnice. Gre za našo osebno odločitev, prostovoljno žrtev in delo. Slovenci bomo ostali in rastli kot narod na svoji zemlji in v svetu le, če bomo to z vso močjo svoje volje resnično hoteli in v skladu s to odločitvijo tudi delali! Če kdaj, potrebujemo Slovenci v današnjem času vseh sil, da nas prihajajoči vihar ne zbríše s površja zemlje. Silo pa daje enotnost in ta je posledica skupnega cilja.

Vprašujemo se, kako naj se mladina uvršča v naše politično delo, kako naj sprejme nase dediščino svojih staršev. Mladi sprejmejo od svojih staršev radovoljno vse, kar ti resnično ljubijo. Če očetje in matere res verujejo v ideale svoje mladosti in jih tudi žive, če ima starejša generacija jasne cilje, če res ljubi svoj rod, potem je vraščanje mladine v politično delo staršev

naraven in samo po sebi umeven pojav. Ideale, visoke cilje, je lahko vzljubiti. V kolikor bo mladina videla, da so ti ideali vredni našega časa, naših žrtev in naše ljubezni, ne le naših želja, jih bo sprejela. Ko pa so se odločili za neki cilj, so že uvrščeni med nje, ki mu slede, ne glede na to, katere generacije so.

Visoki cilji zahtevajo sicer žrtev, a so edino sredstvo, ki more premostiti prepad med generacijami!

V kolikor je generacija očetov zatajila ideale slovenstva in krščanstva ter jih zamenjala za mehkužno udobje praktičnega materializma, v toliko imajo danes sinovi in hčere težave vključiti se v delo za slovenske narodne cilje.

Čistost idej, jasnost cilja, globok študij, konkretne naloge, pripravljenost za žrtve, morajo nadomestiti med nami mlačno povprečnost! Le tako bo Slovenija v svetu rasla ter se razvijala skozi rodove ter postala odločujoč faktor slovenske bodočnosti.

In pluralizem?

Pluralizem je mogoč med tistimi, ki sprejemajo isti cilj! Med njimi pomeni pluralizem iskanje različnih smeri — na isti skupni poti.

Nemogoč pa je vsak pluralizem s tistimi, ki ne priznavajo istih osnovnih narodnih vrednot, ki ne spoštujejo resnice in ki postavljajo korist lastne skupine nad koristi in cilje naroda. Pluralizem je mogoč glede sredstev, poti in metode, nikdar pa glede najosnovnejših in hkrati tudi najvišjih ciljev.

SLOVENSKI NARODNI CILJI

In kaj je cilj slovenskega naroda?

Skupni narodni cilj je minimalni program vseh, ki slovensko čutijo, hočejo in delajo. To je neizogibno izhodišče za vse, ki zahtevajo za svoj narod pravico do življenja. Ne gre za revolucionarne ideje, ki naj bi vnovič pričenjale to, kar so pričele že generacije pred nami. Dediščino je treba sprejeti in na njej graditi!

Verjetno je najkrajša pot do splošno sprejemljivega narodnega cilja potrditev volje do življenja, ki se je v različnih zgodovinskih okoliščinah izkazala kakor klic po: združitvi — svobodi — neodvisnosti.

Leto 1848 je postavilo kot cilj „Zedinjeno Slovenijo“. To je bil izraz vere v narodovo enotnost, ki tedaj še ni bila priznana.

A še predno je bilo mogoče uresničiti idejo „Zedinjene Slovenije“, je bilo potreba že poudariti zahtevo po njeni zunanji in notranji svobodi. Leti 1941 in 1945 zahtevata „Svobodno Slovenijo“. To je Slovenijo, prosto okupatorjev in prosto notranje diktature komunistične stranke.

Sodobni svet pa omogoča dandanes politično neodvisnost tudi malim narodom. Čas je, da se zahtevi po zedinjeni in svobodni Sloveniji pridruži tudi zahteva po suvereni slovenski državi.

Te zahteve naj bodo osnova nadaljnjemu delu, katerega naj spremelja globoko spoštovanje pravice do različnosti v okviru skupnega cilja.

Združitev slovenskih dežel, njih notranja svoboda na podlagi pravič-

nih družbenih odnosov ter zunanje priznanje naše narodne suverenosti so trije deli istega cilja, a vsi trije še neuresničeni!

To so naši in vaši ideali, to je polje našega skupnega dela!

NAROD IN MLADINA V ZDOMSTVU

Zdaj je napočil za mlado generacijo čas odločitve. Pred desetletji se je odločil in se še odloča za iste ideale velik del generacije, ki je danes že osivela. A vsak nov rod mora na podlagi prejete dediščine storiti nov korak — v smeri istega cilja.

In kaj naj novi rod v zdomstvu stori za dosego narodnih ciljev?

Najprej naj ostane zvest sam sebi, svojemu rodu in svojemu zdomskemu poslanstvu.

Na to poslanstvo, ki je poslanstvo vse politične emigracije, pa naj se mladi rod pripravi še posebej s študijem in delom.

Poleg strokovnega študija je na mestu študij splošne, posebno pa slovenske zgodovine, socialnih in političnih ved, gospodarstva in diplomacije, predvsem pa globoko spoznavanje lastne krščanske realistične filozofije.

Za delo pa je priložnost tako na prosvetnem kakor na kulturnem, socialnem in verskem polju kakor tudi pri neposrednem delovanju za uresničitev omenjenih političnih ciljev.

S tem v zvezi smo vsi, stari in mladi, dolžni posredovati svoje ta-

lente, žrtvovati svoj čas in tudi materialno podpreti tiste politične delavce, ki delajo in se žrtvujejo za naš skupni cilj.

ORGANIZACIJA, PREDSTAVNIŠTVO IN KONTINUITETA

Pomagati moramo z idejami in delom pri izboljšanju organizacije našega zdomskega političnega predstavništva, pa pri tem ostati zvesti principu kontinuitete. Tako na primer je treba:

Podpreti Narodni odbor kot vrhovni slovenski politični organizem v zdomstvu. To predstavništvo, ustanovljeno leta 1944 na podlagi sodelovanja vseh slovenskih demokratičnih strank, zastopa danes slovensko politično emigracijo na vseh kontinentih. Po 33 letih dela naj NO še bolj utrdi svojo vlogo vseslovenskega demokratičnega vodstva v svetu.

Da bo pa NO res izraz politične volje vsega zdomstva, naj dobi za slobo v slovenskem zdomskem parlamentu. Svobodno voljeni predstavniki — bodisi krajev, bodisi obstoječih zdomskih organizacij, ki pristanejo na idejni program emigracije — so lahko po odločitvi NO temelj zdomskega parlamenta, s katerim naj prične emigracija izvajati to, kar je naš predlog za politični ustroj vse Slovenije! Če emigracija v Argentini to izpelje, bodo ostali deli Slovenije v svetu brez dvoma sledili zgledu.

Tako podprt in z narodom v zdomstvu povezan bo NO bolj kakor kdaj koli prej mogel delovati kakor sre-

dišče in aktivno vodstvo vsega političnega — propagandnega — vzgojnega ter informativnega dela v smislu narodnega programa in zgodovinskega poslanstva politične emigracije.

Okrepitev našega zdomskega vodstva je nujnost, kajti z delom za slovensko svobodo je treba nadaljevati iz roda v rod, dokler ne bo mogoče te velike naloge predati — demokratično in svobodno izvoljenemu narodnemu vodstvu — v Ljubljani.

IN JUTRI

Zunanje, mednarodne okoliščine nam niso in nam nemara še ne bodo kmalu naklonjene.

A komunizmu se izteka čas. Ne le v Sloveniji, po vsem svetu je izpraznil zalogo svojega revolucionarnega zagona, ki ga nadomešča z vojaško in gospodarsko silo. Ideološko je prazen in vsak dan je bolj očitno, da predstavlja utopično zmoto, ki nima niti s sedanostjo niti z bodočnostjo ničesar skupnega. Gre za idejo, ki je sposobna rušiti, a ne graditi! Komunizem ne zna napolniti praznine, ki jo je ustvaril v družbi z lastnim nasilstvom. Disidentstvo, ki je v vsem razmahu v Rusiji, bo sčasoma prepredlo vse dežele komunističnih diktatur. Danes paktirati s komunizmom ni le slabost, ni le ne načelnost, temveč je znak politične omejenosti.

Komunizem je v razkroju; more miniti sicer še precej let, predno bo propadel kot sistem v tej ali oni državi, a to je le še okostje! Zato

proč od trupla, ki že gnije! Niti koncesija evrokomunizma, kateri začasno nadomešča surovo nasilje policijskega terorja z nasiljem administracijskega in propagandnega stroja, ga ne more konec koncev rešiti notranjega razkrajanja.

.Naša dolžnost je, pomagati ohranjati dušo slovenskemu narodu, pomagati njim, ki se doma trudijo za to, da komunizem v svojem padcu ne strmoglavi s seboj v praznino — tudi našega naroda. Naj se nihče ne vara, da bi bilo mogoče uspešno delati za Slovenijo v svetu, ne da bi se borili za svobodo in prenovitev — vse Slovenije.

Stebri slovenstva v svetu stoje v tej ali oni deželi, na celinah in otokih, toda vsi loki mostov, ki bodo preko njih speljani, čeprav povezani med seboj, peljejo končno v srce naše Slovenije!

To je naloga emigracije za neposredno bodočnost!

Ko pa bo Slovenija svobodna, s tem naloga emigracije ne preneha in njen pomen ne izgine. Še dolgo časa bo ideal zedinjene in neodvisne Slovenije potreboval naporov iz vseh delov narodnega telesa in tudi podpore Slovenije v svetu. Pa tudi ko bo ta cilj že dosežen in ko bo napočil čas, da se bo naša Slovenija v svetu mogla mirno vključiti v politično življenje „Združene neodvisne Slovenije“ kot eden izmed njenih delov, bodo vstajale nove naloge pred člani slovenskega zdomstva. Mesto slovenskih zastopnikov iz Argentine, Združenih Držav, Kanade, Avstralije in

Molitveni namen z marec

Splošni: Da bi vsi kristjani začeli posvečevati vsakodnevno življenje s krščansko ljubeznijo in s sprejemanjem križa.

Misijonski: Da bi se v Aziji začel pogovor med mladimi kristjani in mladimi verniki nekrščanskih verstev.

dežel Evrope bo tedaj v slovenskem parlamentu v Ljubljani. Teža našega dela v zdomstvu pa se bo takrat prenesla s političnega na kulturno, gospodarsko in — zakaj ne — tudi na diplomatsko področje.

Dokler pa to še ni resničnost, mora naše politično delovanje pod okriljem skupnega političnega vodstva zavzemati prvo mesto na našem delovnem programu. Le tako bomo pomagali ustvariti pogoje, da se čim več rojakov zunaj in znotraj meja Republike Slovenije oklene minimalnega narodnega programa, da se tako skrajša čas, ki nas loči od naše zedinjene, svobodne in suverene Slovenije!

Jesensko pismo

Vedno se mi je zdelo, da smo jeseni delali krivico, ko smo jo vzeli za prisposodbo smrti. Morda smo to storili zavoljo tega, ker smo gledali samo oropano zemljo, ki nam ni mogla ničesar več dati, ker smo ji iztrgali iz telesa vse, kar je spočela v spomladi in dozorila v poletju. Jaz to gledam vedno skozi zlatordeč soj listja in zdi se mi kakor velikanski darilni ogenj, ki gori iz prsi zemlje, v kateri že leže vlažna ozimina semena. V zemlji ni umiranja, je samo spreminjanje, neprestano spreminjanje kali in kalčkov, ki se vzdigujejo za prst visoko v baržunasto zeleno ozimino in ko glegledaš v breg, se ti zdi, da se je trava zbudila iz svoje rjaste žalosti in se čez noč odela s pomladnim zelenilom.

Jesen ni umiranje, moj dragi, jesen je zame kakor žeganje, ki ga priredi zemlja za svoje otroke. Kakor razkošni štanti z živobarvnimi strehami se vlečejo gozdovi na robah polj, kjer se v svečanem miru sprehajajo živali in živalice. V rjavkasti travi se mirno odganja kobilica in ko zleti, vidiš, da ima pod umazanozelenimi trdimi perutkami še druge, cinobratordeče, kakor nalašč naslikane za ta čas. In po-

leg nje vidiš murna, črnega kakor oglje, brez skrbi, da bi ga človekova stopinja pognala v malo luknjico pod zemljo. Redki metulji, drobni, da jih že lahko sapica zanaša, love jesenske rože. V blaženem, globokem miru se ti zdi, da slišiš utripe drobnih kril.

Grem čez polje, nekaj je v prahu zoranega, nekaj ga še rjavi koruznica, ki so jo oropali storžev, z zlatim in rdečkastim semenjem. Slišim šumenje v rjavem visečem perju, morda je zajček, morda rakun na svoji poti. Narava ga je vzela v svoje skrito naročje, ga varuje v svojem objemu, prisluškujoč tapkajočim stopinjam svojih ljubljencev.

Nato stojim pred štanti gozdov in oči mi drhte od lepote barv. Poglej tisti nizki grmič. Ne vem mu imena, a saj je vseeno. Komaj dvajset lističev se še oklepa drobnih vejic, toda poglej te liste. Kakor majhna lectova srca so. Karminasto rdeče eno, drugo je rumeno kakor z zlatim prahom posuto, tisto tam je na robu dobilo vijoličast nadih — tako barvo imajo vodne perunike na robu Blejskega jezera. In vsa ta lepota je na drobnem grmičku, na majhnih vejicah, tako na lah-

no pripeta, kakor da visi v zraku, da je prislonjena na nevidno srebrno pajčevino.

Če vse umetniške muzeje na svetu zapro, meni je vseeno, da le jesen ostane, da ostane to čudovito listje, ta drobna rožnata lectova srca, te majhne rožnate otroške dlani, ki jih je spočela jesen iz soka dreves in sonca.

Bukev še vztraja. Temnozeleno listje je svetlo kakor pološčeno. Toda hrast poleg nje se je vdal. Nekaj listja mu je rjasto zakrknilo, toda nekaj je rdečega kakor kri, ki se rahlo strjuje. In tisto drevo — široka piramida pastelnih barv, po katerih se drsajo iskre sonca, z vitko zlato kupolo, ki se blešči, da jemlje vid. Za njim je smreka z zelenimi pahljačami vej in poleg nje druga, podobna piniji. In za njima spet zlato-rdeči pasovi z oranžastim nadihom. Grem vanje kakor v začarani grad, ki je odprl dvižna vrata, odpirajo se sobane s srebrom in zlatom, z rdečim in zelenim damastom; segam na levo, segam na desno — vse je na razpolago, nihče ti ne brani jemati. Hodim po zlatu, ki mi šumi pod stopinjami, v blaženem veselju segam po njem, v šumeče bogastvo, in ga sipam po sebi. Diši po zemlji, po tistem, iz česar je bil človek ustvarjen, po ilu, na katerem je božji dih, vonj večnosti. Toda meni se zdi, da sam dišim po penečem se zlatu, ki mi ostaja med kuštravimi la-

smi in mi ga bo odnesel šele veter, ki me bo spet ujel na stezi onstran gozda.

Dragi moj, jesen ni umiranje. Pusti, da ji popravim tisto krivico. Jesen ni podoba umiranja, samo večnosti, ki je življenje brez nehanja. Po otroško si jo predstavljam — mavrico barv, kamor se vrača ilo našega telesa, ki ga nosi duša — dih božji, ki je v tisti mavrici doma od vekov.

V treh vazah imam letošnjo jesen. Na mizi in na knjižni omari leže zlati in rdeči listi. Nabral sem jih v pensilvanskih gozdovih.

Vprašanje samomorov

V ZADNJIH desetletjih splošno raste število samomorov. Največ jih je v Nemški demokratični republiki, kjer jih pride na 100 tisoč prebivalcev skoraj 30. Potem pridejo po vrsti Avstrija s skoro 25 samomori, potem Švedska in Zvezna republika Nemčija s približno 20 primeri (v Nemčiji je letno 13.000 samomorov), nato prideta Francija in Japonska s 15 primeri, malo manj samomorov imajo ZDA in nazadnje je Italija s približno 5 samomori na leto na 100 tisoč prebivalcev. V Jugoslaviji je na 100 tisoč prebivalcev 13 samomorov, v Sloveniji 26; v Sloveniji po škofijah: Koper 28, Ljubljana 22, Maribor 28.

Sociologi, psihologi in psihiatri ter drugi zdravniki intenzivno raziskujejo vzroke in prerezne nagibe samomorilcev, ki so največ v čustveni neuravnovešenosti. Menijo, da zavednega in premišljenega samomora skoraj ni. Taki nesrečneži končno ne želijo smrti, ampak le izhod iz depresije, da gredo „na boljše“. Zato moramo biti v presoji prištevnosti samomorilca zelo mili in jim tudi ne gre odrekat preproste ga cerkvenega pogreba, dokler ostane le še kak dvom o njihovi prištevnosti. Prištevna pa morejo biti predhodna dejanja, ki na grešnost samomora vplivajo, kolikor ga predvidevajo. Pri presoji posameznega primera moramo upoštevati tudi tragično stisko samomorilcev in, čeprav vidimo tudi nekaj osebne krivde,

končno sodbo moramo prepustiti Bogu, ki je po Kristusu zapovedal: „Ne sodite, da ne boste sojeni!“

Tisti, ki jih preganja misel na samomor, morajo biti za nas problem. Če kdo grozi s samomorom ali o taki nameri govori, moramo njegovo govorjenje vzeti zares. Napačna je trditev, ki je postala že pregovor: Kdor o tem govori, si ne bo nič naredil. Za človeka, ki ga muči misel na samomor, se je treba osebno zavzeti in se mu posvetiti z vso dejavno ljubeznijo. Ker so taki ogroženci v svoji depresiji vedno zelo zaprti in teže k izolaciji od vseh ljudi, tožijo navadno, da jih nihče ne razume in podobno, jih je treba, ko zanje zvemo, poiskati.

Duševno strte naj rešujejo domači in duhovniki ter zdravniki. Ker taki ogroženci vrednot ne morejo prav presojati ali jih celo zavračajo, je seveda govorjenje, da je samomor greh zoper dobrino življenja, nesmiselno, zaradi zmanjšane prištevnosti lahko tudi krivično. Tu ne smemo moralizirati ali bolnika celo obsojati. Za razgovor si je treba vzeti časa, pokazati je treba sočutje in iskreno željo pomagati. Molitev je takemu bolniku težka, včasih v svoji čustveni zbežanosti celo Boga dolžijo, da je kriv njihove nesreče. Vendar jim skušajmo zbuditi zaupanje v božjo dobrotu. Seveda moramo zanje tudi sami veliko moliti, saj sodijo med naše najbolj preizkušane brate.

LAS RELIGIONES DEL MUNDO ACTUAL

Na buenosaireškem knjižnem trgu se je pred nedavnim pojavila knjiga našega rojaka, duhovnika dr. Franca Gnidovca, z naslovom: *Las religiones del mundo actual*. Knjiga ima 375 strani in jo je izdal Rožmanov zavod v Adroguéju, kateremu je bil dr. Gnidovec dolgoletni rektor.

Knjiga razpravlja, kot že naslov pove, o najvažnejših verstvih, ki jih najdemo v današnjem svetu. Avtor je deloma porabil snov, ki jo je v premnogih člankih priobčeval že v Duhovnem življenju, kjer nas je seznanjal z raznimi verstvi po svetu. Da ne bi to njegovo delo ostalo omejeno na razmeroma ozek krog slovenskih bralcev v zamejstvu, se je pisatelj odločil, da posreduje sadove svojega truda tudi širšemu krogu — argentinskim in sploh špansko govorečim bralcem. V ta namen je seveda bistveno razširil že v slovenščini objavljeno snov in jo obogatil s premnogo nove, tako da je nastala iz vsega velika, zaokrožena celota, ki jo imamo pred seboj v knjižni obliki.

Obdelava snovi ima vse odlike znanstvene resnosti in zanesljivosti, obenem je pa vendar pisana na tako poljuden in splošnoumljiv način, da jo vsak povprečno izobražen človek lahko s pridom vzame v roke, ne da bi mu prijetno branje otežkočale edino za znanstvenega razisko-

valca potrebne in zanimive opombe. Vsebina knjige je resnično bogata in izčrpno obdelana. Največje poglavje je posvečeno krščanstvu. To je povsem upravičeno in razumljivo, če imamo pred očmi, da je knjiga pisana za krščanski kulturni svet (kar so praktično vse špansko govoreče dežele) in da gre po drugi strani za verstvo, ki je po svojem izvoru, dolgo zgodovini in oblikovalni moči in ne nazadnje po dejanski razširjenosti na prvem mestu med svetovnimi verstvi. Vendar krščanstva ne prikazuje toliko pod vidikom njegovega dogmatičnega in moralnega nauka, temveč nam prikaže s primerno širino zlasti izvor in nauk različnih krščanskih Cerkvá, ki so se v teku stoletij ločile od edino prave katoliške Cerkve. Tako nam knjiga govori o pravoslavnem krščanstvu, o Cerkvah starega Vzhoda, o protestantizmu in anglikanizmu ter o drugih manjših krščanskih ločinah. Svoje poglavje, čeprav kratko, je posvečeno ekumenizmu — prizadevanju krščanskih Cerkvá, zlasti katoliške, za ponovno združenje. Druga velika verstva, o katerih knjiga na dolgo razpravlja, so: judovstvo, islam in vse poglavitne vere Indije in Daljnega Vzhoda, ki je tako bogat na verskih tradicijah.

Knjiga je izredno lep doprinos k religiozni kulturi špansko govorečega kulturnega prostora. V kolikor

mi je znano, je vsaj v Argentini prva te vrste knjig. V prevodu sicer obstajajo tudi v Argentini večja dela o istem predmetu — znana je zlasti **Zgodovina verstev** dunajskega kardinala Königa, a do teh knjig imajo dostop le malokateri, medtem ko je v tej popularni, pa vendar informativno tako izčrpni in zanesljivi obliki Gnidovčeva knjiga izviran doprinos. Zato smo Slovenci v Argentini še posebej lahko ponosni in veseli, da je ta doprinos sad

dela našega slovenskega rojaka. Prvi, ki bodo po knjigi radi segli, bomo seveda mi sami; v njej bomo našli zanesljivih informacij o stvarih, ki nas kot katoličane brez dvoma zanimajo. Naj omenim npr. samo poglavje o protestantskih sekтах, o jehovcih in drugih, s katerimi pridemo tudi v svojem vsakdanjem življenju pogosto v stik. Hvaležni smo avtorju za tako lepo delo in knjigo toplo priporočamo.

Alojzij Kukovica

Protestno pismo češki vladi

Združenje holandskih redovniških skupnosti je novembra poslalo predsedniku verske komisije pri vladi ČSSR Karlu Hruzi pismo, v katerem se zavzema za pravice redovnikov na Češkem in Slovaškem. Prepis pisma so poslali tudi praškemu nadškofu kard. Tomašku in češkoslovaškemu veleposlaništvu na Nizozemskem. Pismo se glasi:

Konferenca redovnih duhovnikov, bratov in sestra je bila obveščena, da redovniškim skupnostim v vaši državi grozi propad. Zato vam želijo sporočiti, da so jih globoko prizadeli odloki češkoslovaške vlade zoper vernike, na primer prepoved ustanavljanja novih redovniških skupnosti, prepoved, da bi obstoječe redovne skupnosti sprejemale nove člane. Podpisniki tega pisma tudi menijo, da pomeni veliko oviro za

njihovo delovanje, če oblast nekaterim redovnikom prepoveduje študij ali jih ovira pri prevzemanju odgovornih mest v družbi. Holandske redovniške skupnosti so močno razočarane nad takšnim stanjem pri vas, saj nasprotuje tako človečanskim pravicam kakor češkoslovaškimi zakonom in helsinškim sklepom. Te je podpisala tudi vaša država. Ob teh dogodkih konferenca nujno poziva češkoslovaško vlado, da prepreči nadaljnje zapostavljanje redovnikov in redovnic. Obenem izraža upanje, da bodo redovniške skupnosti v ČSSR našle potrebno moč, da se bodo mogle še nadalje zavzemati za družbeno in duhovno dobro Čehov in Slovakov in da bodo s tem delom ostali zvesti tudi svojemu poklicu.

Zaenkrat ni znano, kako je vlada ČSSR sprejela to pismo.

Johan Bojer — Božo Vodušek

XII

ŠLA sta z Mortenom domov. Ko sta stopila v kočo, je Simen obstal in se ozrl po siromašnem prostoru. Ribiška kočica! On pa je mislil, da je brat milijonar.

„Ampak ne!“ mu je ušlo.

„Da, sedi! Pa kako za božjo voljo si prišel sem?“

„Deset do dvanajst iz domačega okraja nas je prišlo. Polovica jih je ostala v mestu, ostali pa so se naselili tukaj v preriji.“

„Spet deset do dvanajst iz našega okraja! Prav res, saj bodo kmalu vsi mladi ljudje odšli po svetu.“

„Da, kaj naj pa počnejo?“

„In z domačo zemljo? Koliko ste je izkrčili na Kvidalu?“

Tedaj je oni spačil ustnice v nasmeh. „Koliko si je pa ti skrčil, ko si bil doma. Zato je treba denarja, si rekel, prav tako pravimo mi. Zato je treba denarja.“

Morten je preslišal opazko.

„Da, da, nisem mogel toliko pošiljati domov. Nekega dne pa se bo že uredilo. Videl boš, da ni tako lahko. Nedavno so našo zemljo vknjižili, potem smo kupili kos zemlje na preemption. Dobro smo kupili, a kljub temu je stalo denarja, nekoliko stotakov. In ali vidiš hiše? Še zmeraj imamo samo vole za vprego. Zdaj pa potrebujem nekaj tisočakov za lesene hiše, sicer vseh dvanajst sto maalov ni vredno pipe tobaka.“

Simen sedi in se smehlja. Namenil se je bil povedati bratu resnico in vprašati ga, zakaj ni pošiljal več denarja domov, ampak zdaj tega ne more. Saj brat tako siromašno živi kakor noben berač v stari domovini. In vendar vabi mladino, naj pride sem.

„Kako živi mati?“ vpraša Morten.

„Kakor po navadi. Pozdraviti te moram od vseh.“

Pri besedi pozdraviti se je Morten okrenil, da skrije svojo ginjenost. Začutil je, da ga je življenje tukaj ujelo, da se je zmeraj bolj oddaljeval od matere in doma. Pričel je pripravljati večerjo. Simen pa je odprl torbo in vzel iz nje različne stvari. Zdaj je postavil zavoj predenj.

„Kaj je to?“ Morten je odmotal ovoj. Prikazal se je pisan prt, rdeč in moder in bel. Obstal je in gledal.

„Ta prt je stkala mati za... no, mislila je, če... če se boš kdaj poročil.“

Hm. Morten se je moral znova okreniti.

Še nekaj se je prikazalo — naravnice, ki sta jih sestri spletli zanj. In par rokavic brez prstov, z vezeninami na njih. O dom, o dom! Ves Kvidal je v tem trenutku oživel pred Mortenom, ljudje in poslopja in živali, celo brusni kamen za skednjem.

Razpletel se je pogovor med njima dolgo v noč. Morten je izpraševal in izpraševal. Brž sta se pogodila, da bo ostal Simen eno leto tukaj za plačo. Morten ni mogel več vsega sam zmagati in dninarja je bilo težko dobiti.

Drugega dne je Morten stal spet v cerkvi in mizaril, ko prideta Antca Noreng in Per Foll in prineseta velik zaboj. Kaj naj zdaj to pomeni?

„Ali misliš, da se to lahko porabi?“ vpraša Anton, ko sta postavila zaboj na tla.

Morten vidi, da je prižnica, o smerokotna, z izrezljanimi figurami v treh poljih. Ena predstavlja pač Mojzesa s tablam, druga Abrahama, ki hoče darovati Izaka, tretja tesarjevega sina pred Pilatom. Ni težko videti, da so izrezljane z navadnim nožem, a Morten ne mara jemati poguma njemu, ki jih je napravil.

„Za božjo voljo, kateri mojster pa je to napravil?“ ju vpraša.

„Tukajle stoji!“ odgovori Per in pokaže zmagoslavno na Antona.

„Ampak... ampak za to si pač potreboval veliko časa? In pri tebi nismo ničesar videli.“

„Mene pač nihče ne obišče,“ pravi Anton in se nasmehne.

Morten ga je naglo pogledal. Bilo je res. Čudno, kadar dobi človek pečat malopridneža, nič ne pomaga, naj minejo leta in naj se še toliko izpremeni. Pozabili so, da bi ga obiskali. Zares. Vendar v zadnjem času je lepo napredoval, ima sam svojo koč, vole in krave, in gospodari, kakor pač zna. In to svoje umetno delo je znal zamolčati. Morebiti je zares odrastel s tem, da se je prisilil k molčanju celo leto dni.

„Pravi možakar si,“ pravi Morten in mu seže v roko.

Zdaj se približuje dan posvetitve in ljudje hodijo od koč do koč in ne govorijo o ničemer drugem.

Ko Morten in Per nekega dne

stojita in se pogovarjata, se pripelje voz s konjsko vprego pred vrata in v hišo stopi rdečebradi Irec v praznični obleki. Odkrije se in nagovori Mortena v angleščini. Napravi cel govor.

Per ne more slediti. Morten ga pogleda in mu prevede. Irec hoče podariti cerkvi zvon, ki naj bi visel v zvoniku.

Per motri tujca s strani. „Prav ...hm. Pa on je vendar katolik?“

Morten se nasmeje od vsega srca. „Zvon vendar zveni zato prav tako dobro,“ mu pravi.

Hm. Per namrši obrvi in premišljuje. Končno zmaje z glavo. Ne, na to ne more pristati.

Morten se znova smeje. Per je vse svoje življenje toliko govoril o svobodi in napredku. In o samodržstvu cerkve in njeni ozkosrčnosti. Torej globlje v njem to ni tičalo.

Irec se ozira od enega do drugega in bi rad imel odgovora. Sicer pa prinaša pozdrave od Nemca, ki je pripravljen podariti majhne orgle, če mu dovolijo.

Per znova pravi hm in mora znova premišljevati. Nazadnje se poigra z brado in odgovori, da mora biti cerkev norveška.

Vendar Morten najde rešitev. „Kupili bomo zvon in orgle.“ pravi Peru. „Lahko nama jih poceni prodasta. Za nekaj mernikov pšenice.“

Tedaj se zjasni Peru obraz. To pa je druga stvar. Na to pristane.

Morten se takoj dogovori z

rdečebradcem. In pristavi, da je samo po sebi umevno vsak dobrodošel v cerkvi. Irec pozdravi s klobukom in gre. Ta mož je pač tudi vse leto dni živel tukaj v divjini in neprestano pogrešal svetišča. Zdaj se je naravnost oklenil tega, ki so ga končno postavili. Ali videti je prav tako, kakor bi ga hoteli krščanski bratje odgnati.

Tik pred posvetitvijo je skical Morten sestanek, da bi dobila občina urejeno vodstvo, in izvolili so stavbni odbor za občinski svet. Spet stari naseljenci. Neprestano oni. Saj ni bilo čudno, da je marsikdo pričel godrnjati.

Pri tej priliki je povedal, s čim bo cerkev znotraj okrašena, in je dodal, da še nimajo nikake oltarne slike. Vendar, ali mu dovolijo obesiti nekaj, kar je pravkar dobil od svoje matere? In pokazal je prt, ki ga je brat prinesel s seboj.

Norveške barve! Spominjalo je na zastavo. In bila je domača tkanina. Marsikatera žena v stari domovini je tkala take prte v čast in okras. Gladili so ga z rokami. Ne, kaj takega!

„Ampak preden ga obesimo, moramo vprašati župnika,“ je predlagal Morten.

Tedaj pa je udaril Per s pestjo po mizi. Župnika! Ne, vraga, to vendar mi sami odločamo.

In tako napoči dan s sijajnim sončnim vremenom. Širokolistna pšenica valuje na ravnini. Niso več krpe njiv, kakor pri kočarjih

v stari domovini. Ne, ravnine posejane zemlje so. In kmalu bo nemogoče pomagati si medsebojno pri delu. Vsak posameznik potrebuje ljudi in stroje zase.

V takem pričakovanju je prvi dan za posvetitev cerkve poljedelcev. Zdaj se oglasi zvon iz malega zvonika. To je Oluf Skaret, že več dni se je vadil in končno je prišel veliki trenutek. Zdaj stoji tam zgoraj in zvoni in zvoni prve glasove zvona prek prostrane zemlje. Fant je star sedemnajst let, nikdar še ni bil občutil takega vznemirjenja. Zdi se mu, kakor bi mnogo milj naokrog vztrepetavala prerija in se izpraševala: Kakšen tuj glas je to? Spala je tisoč let, zdaj se mora prebuditi. Ding, dong: kaj je to? In škrjanec visoko v zraku — ali ne bo utihnil? Ali ne poslušajo polja, koče, razsejani oblaki? Ding, dong, ding, dong! Oluf zvoniti in zvoni in čuti kakor neki klic. Zdaj ve, kaj hoče postati na tem svetu.

Župnik je prenočeval pri učitelju Bergu, ki bo igral danes na orgle. Drug ob drugem prihajata, župnik že v črnem talarju in z nabranim ovratnikom, v roki nosi veliko knjigo z zlatim križem, učitelj na novo obrit v praznični obleki. In daleč in daleč z ravnine prihajajo ljudje. Zdaj se ustavijo in poslušajo zvonjenje. To je velik dan. Končno je napočila tukaj v divjini nedelja, poslušaj, zvoni! Mnogo so tukaj pretrpeli, revščine in muk, trdih

zim, razočaranja in predvsem domotožja, — ali poslušaj! Tudi tukaj je zrastle krščansko bivališče, naselbina s cerkvijo in zvonovi, ki jim bodo odzdaj zvonili vsako nedeljo in praznik.

Najbolj čudna vozila prihajajo prek zemlje brez vsake poti, prerijski vozovi z volovsko vprego, polni žensk in otrok. Seveda v diru ne gre, vendar se voli le premaknejo, samo treba jim je pustiti časa. In vmes je kubberull s kolesi kakor z mlinskimi kamni in samo s par deskami počez, kjer sedijo žene in otroci. Možje hodijo poleg in voli vlečejo. Irec in Nemeč in nekoliko drugih farmarjev, ki so se z denarjem v žepu priselili iz vzhoda, se vozi v visokih kočijah z dvojno vprego. Starim naseljencom pa tako ni treba napraviti nikake poti. Prihajajo s počasnimi koraki, večidel v prazničnih oblekah iz stare domovine. Tam je Kal s svojimi. Pavlina Skaret je zdaj prav za prav odrastla; dobila je novo obleko, ki ji jo je napravila Ana, Perova žena, in belo ruto z rdečimi pičicami. Maha z rokami in videti je odrastla, — če bi se le malo bolje držala. Kaj je že preveč težko delala, ko je pomagala očetu? Kar se Kala tiče, danes nima kučme, ampak široki klobuk, ki ga je zanj kupil Morten v mestu. Karen je v isti obleki in v istem ogrinjalu kakor tistikrat na dražbi, preden so potovali semkaj. Ali na konec robca je kanila dišečo vodo

in v roki nosi molitvenik. Vendar je spet na poti v cerkev. Anders hodi zraven svojega očeta, plavolas s širokimi usti, in poveznil si je slamnik na uho. Ampak Siri je zaostala. Ni skončala svoje nove obleke do nedelje. To jo je tako užalostilo, da je danes ostala doma in jokala. Vendar pogledajte — ali ni to ona, ki le prihaja za njimi? V roki vihti čebriček, čisto nov, še ne rabljen, odkar je bil kupljen v mestu. Saj to mora vendar nekoliko pomagati, da ljudje ne bodo toliko gledali stare modre nedeljske obleke? Seveda mora pomagati, čebriček se tako blešči v soncu. Solze so usahnile. Siri gre vendarle v cerkev.

Tam pa sta Per in Ana z najstarejšim fantom v sredi, mlajšega pa nosi oče na levi roki. Zdi se, da bi bil ta orjak lahko oče vsej občini, tako pa prihaja samo z ženo in z dvema otrokoma. Ana kar izgine poleg njega, čeprav je zelo vitka in lepa.

In tam prihajata Ola Vatne in Elza s svojima malčkoma. Eden je že dosti velik, da lahko koraka med njima, drugega nosi Ola v naročju. Ola ključovalno gleda. Kolikor ljudje spoštujejo njegovo ženo, tako malo cenijo njega. Na voznjah v mesto se ne zna obvladati. To je res. Ampak doba med posameznimi voznjami je vendar zelo dolga. Ali ni svojega kosa zemlje prav tako hitro obdelal kakor drugi? In vendar

nihče ne glasuje zanj, kadar volijo odbornike.

Je pa že Anton Noreng drugačen mož. Prižnica mu je napravila dober glas. Jasno je bilo, da so mu morali poveriti kako službo, in tako je postal cerkovnik. Danes bo sedel v koru in vodil petje. Prihaja v modri obleki in s slamnikom na glavi. Neoženjen, zastaven fant okrog petindvajsetih let.

Nekaj otrok je prišlo bosih prek prerije. Sedejo ob cerkveni steni na tla in si obuvajo nogavice in čevlje. Nekoliko mož stoji okoli groba, na katerem je zasajen belo pobarvan križ. D zdaj je ta grob edini. Govore o možu, ki počiva v njem, Erika Fossa ne bodo tako kmalu pozabili.

Cerkev? Sicer ni večja od molilnice, vendar ima zvonik, križ na zvoniku in zvon. Ime veliko pomeni. Ljudje so hoteli, naj se imenuje cerkev. Zunaj sicer leseni oboji še niso pobarvani in znotraj klopi nimajo naslanjal. Harmonij že igra, učitelj Jo ima zares spretno roko. Na šoli je bila godba edina stvar, o kateri se ni prepiral z učitelji. Kadar se vrata odpro, se začujejo zvoški pesmi. Možje se že dolgo prej odkrijejo, preden primejo za kljuko. Že zunaj vsi govorijo potihem. Ko pa pridejo v cerkev, popolnoma utihnejo. In samo po sebi se zgodi, da je kakor doma: žene na eni strani, možje na drugi.

In tam prihaja Nemeč. To pot ima bleščeč cilinder. Sicer ne bo razumel prav mnogo pridige, ampak cerkev je cerkev. In prav zares, saj tam prihaja tudi Irec z ženo in z obema mladima rdečelasima hčerkama. Da, saj nihče ni mogel prepovedati katolikom, da ne bi prišli. Seveda so se pre-križali na čelu in na prsih, ko so vstopili skozi vrata. Ampak celo Per Föll pravi, da se je treba s tem sprijazniti.

Potem vsa občina poje. Marsikomu se zdi čudno — doma so bili navajeni videti v koru starega cerkovnika Norenga, zdaj stoji tam njegov sin. Ali ni to čudno? Pri marsikateri ženi so pretekla že leta, odkar je zadnjikrat pela v cerkvi, zdaj si mora venomer brisati oči in usekavati se. Posebno dve stvari sta, ki valujeta v pesmi — domotožje in strah za žito na polju. Ti dve stvari se spreminjata v peruti, ki ki jih dvigajo visoko nad zemljo. Vendar Morten Kvidal ne more peti. Gleda materin prt, ki je namesto slike v oltarju. Ne-koč je bil namenjen za odejo na njegovi poročni postelji. Zdaj visi tam. Mati, mati! S svojimi mislimi ni tukaj, ampak poskuša se predstaviti domov. Zdi se mu, da je zašel tako daleč, ne samo od doma in matere, ampak tudi od onega, kar je bilo nekoč v njem velikega in dobrega. Zdaj gre samo za zaslužek in zaslužek, vse je business. Kaj sploh še misli na kaj drugega? Bogastvo, bo-

gastvo in bogastvo — kaj sploh še sanja o čem drugem? In če bi bil skromen kakor oče in se zadovoljil doma z majhnim posestvom? Ali ne bi bil prav toliko vreden, kolikor je?

Župnik stopa na prižnico. Vsi ga poslušajo, skoraj si ne upajo ozreti se. Kakšna tišina. Kakor da so se vsi zatopili v zbranosti. Celo Nemeč. Celo Irec. Božja beseda je božja beseda, celo če ne razumeš jezika. Letos ne bo ne toče ne kobilic. Večji del jih občuti tolažbo, ki jim pravi, da bodo nekoč gotovo še videli domovino. Odslej jim je treba samo delati in krščansko živeti. Kaj se menijo za to, če pridiga župnik ta ali oni nauk. Ne slišijo njegovih besed. Ne mislijo. Verni so v pesmi, ki še venomer valuje v njihovih dušah, v občutku svetosti, ki je v njih samih in okoli njih. Molijo Neznano, ki prav za prav nima nikakega imena.

Nato je krst otrok in pripeljejo malčke najrazličnejše starosti. Med njimi je petletna deklica, katere starši so živeli dozdej čisto na samem. Mala se prestraši in zdivja, ko bi ji bilo treba vlti vodo na glavo. Suva župnikovo roko od sebe in kriči: „Nočem.“ Priti mora mati in jo držati med opravičilo.

Jutri bo tudi birma in Kal nima nič manj ko tri otroke, ki bodo stopili pred župnika.

Danes pa se vrši obhajilo. Udeležiti se ga hočejo vsi odrasli,

rozen učitelja Joja, ki še ni prišel do jasnosti v nekaterih vprašanjih. Znova in znova zagoreli možje in žene poklekajo prav pred oltar.

Nazadnje spet zvoni. In to zvočenje spremlja ljudi, ki hodijo in se vozijo prek ravnine. Kliče jih in pozdravlja in znova kliče, naj se ne pozabijo vrniti, zdaj ko je cerkev sredi neskončne ravnine.

(Bo še)

Tihožitje

Astra v vazi,
nebo brez sonca,
žalostne breze
v megli na bregu.

Poletje je mimo,
čas je zrel,
vsak hip sem lažji,
postajam pepel.

Karel Mauser

Velikonočno tihožitje

Dr. Franc Blatnik – umrl

Dne 23. decembra 1977 je v Združenih državah Amerike v mestu Paterson umrl znani, zelo delavni salezijanski duhovnik dr. Franc Blatnik SDB. Rodil se je 30. januarja 1899 v vasi Konjsko pri Boštanju ob Savi. Kot vrtnarski pomočnik je prišel v zgodnji mladosti v salezijanski zavod na Radni. Ko so spoznali njegovo nadarjenost, so ga poslali v srednjo šolo v Veržej in nato na Poljsko, odkoder se je kot klerik vrnil v Veržej. Salezijansko vodstvo ga je nato poslalo v Turin, kjer je leta 1927 končal bogoslovje in prejel mašniško posvečenje.

Po povratku iz Turina je pokojni vršil razne službe v salezijanskem redu. Bil je na Rakovniku, nato je postal ravnatelj Mladinskega doma na Kodeljevem, potem je znova odšel na Rakovnik, kjer je bil ravnatelj do izbruha druge svetovne vojne. Bil je izvrsten mladinski vodja in je vzgojil vrsto dobrih fantov in mož.

Med drugo svetovno vojno je izvrševal z veliko spretnostjo mnogo raznih važnih, večkrat zelo delikatnih opravil. Obiskoval je slovenske izgnance v Srbiji in interveniral zanje pri vseh mogočih oblasteh. Bil je stalni kurir škofa dr. Rožmana za prenašanje raznih poročil, prošenj, denarja, spomenic in v tem svojstvu je bil neprestano na poti med Ljubljano in Rimom, kjer je bil v stalnih stikih z visokimi vatikanskimi osebnostmi, bil večkrat v zasebni avdijenci pri papežu Piju XII., bil pri državnem tajniku kardinalu Maglio-

neju in zlasti pogosto pri msgr. Montiniju — sedanjem papežu Pavlu VI. Ni posredoval samo za preganjane in internirane Slovence, ampak tudi za pravoslavne Srbe in za Jude.

(Med komunistično revolucijo je pomagal vaškim stražarjem in domobrancem. Nudil jim je duhovno pomoč, pa jim tudi sicer pomagal z nasveti, posredovanji, prenašanjem obvestil itd.

Po koncu vojne se je z ostalimi begunci umaknil na Koroško, kjer je bil beguncem v veliko pomoč. Nato je odšel v Rim, kjer je bil ravnatelj Kalistovih katakomb. Predstojniki salezijanskega reda so ga iz Rima poslali v Porto Rico, kjer je bil šest let v dušnem pastirstvu. Njegovo zadnje službovanje je bilo na salezijanski šoli v Patersonu, kjer je deloval 16 let kot profesor in hišni spovednik. Ves prosti čas pa je uporabil za napredek svojega reda pa tudi za slovensko emigracijo. Pisal je članke v slovenske publikacije, nadomeščal je slovenske duhovnike, sodeloval je pri slovenski kapeli v Washingtonu, pomagal organizirati slovensko udeležbo pri evharističnem kongresu v Filadelfiji itd

Kako priljubljen je bil, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo nad 60 duhovnikov ter močna skupina Slovencev, v imenu katerih so se poslovili od pokojnika Ciril Mejač, Fr. Cegljar in Jože Simčič.

Rudolf Smersu

NOVICE IZ SLOVENIJE

Koprška škofija

8. januarja sta bili v koprski stolnici slovesno razglašeni in uresničeni listini, s katerima papež na novo oživlja močno povečano koprsko škofijo ter ji na čelo postavlja prvega rezidencialnega škofa dr. Janeza Jenka. Osem škofov in blizu sto duhovnikov ter bogoslovcev je spremljalo škofa Jenka, ko je prvič kot rezidencialni koprski škof stopal v svojo stolnico. Somaševanje je vodil apostolski pronuncij v Jugoslaviji nadškof Michele Cecchini, ob njem pa so stali vsi slovenski škofje, reško-senjski nadškof Pavlišič, beograjski nadškof Bukatko, poreško-puljski škof Nežič, v prezbiteriju pa je bilo še nad 60 somaševalcev: primorskih duhovnikov, zastopnikov redov, zastopnikov Slovencev v zamejstvu in drugod.

Koprška stolnica, ki je morda največja slovenska cerkev, je bila polna do zadnjega kotička. Na obrazih vseh je bilo videti veselje, saj se je primorskim rojakom uresničila želja, ki so jo gojili čez 30 let, da bi bili vsi Slovenci znotraj meja Jugoslavije združeni v eno cerkveno pokrajino. Papeški listini o novi cer-

kveni ureditvi in o imenovanju prvega rezidencialnega škofa obnovljene in povečane koprške škofije je prebral škofijski kancler msgr. Ivan Kobal. V imenu duhovščine je škofa pozdravil stolni prošt Leopold Jurca, v imenu slovenskih in italijanskih vernikov pa njihova zastopnika. Slavnostno homilijo je imel nadškof Pogačnik, ki je osvetlil najbolj zanimive dogodke iz zgodovine Cerkve v Slovenskem primorju in nakazal naloge, ki jih nova ureditev nalaga. Prošnje za vse potrebe so izrekli predstavniki obalnih župnij, pri darovanju pa so prinesli značilne sado-ve svojega dela: tolminski sir, sol iz sečoveljskih solin in del ulova slovenskih ribičev. Med mašo se je menjavalo petje stolnega zbora pod vodstvom Lojzeta Kobala in ljudsko petje. Masovno so udeleženci pristopili tudi k obhajilu. Škof Jenko se je zahvalil pred zahvalno pesmijo.

Po maši je škof Jenko povabil škofo in duhovnike na kosilo v hotel Žusterna. Kosila so se udeležili tudi predstavniki civilne oblasti. Med kosilom se je zvrstilo več napitnic in čestitk.

Izseljenski dan

Cerkev v Sloveniji se vsako leto spominja izseljencev in zdomcev na nedeljo sv. Družine med božično osmino. Ker med zadnjim božičem in novim letom ni bilo nobene nedelje, so za to porabili praznik sv. Štefana. Pri mašah so molili za vse rojake zunaj Slovenije, za tiste, ki so bili za božič v domovini, pa je imel

mašo nadškof Pogačnik z govorom na Brezjah.

Nadškof Pogačnik, s katerim sta somaševala škof Lenič in prelat Šuštar, je navzočim zdomcem in izseljencem govoril o skrbi Cerkve zanje in jim posebno priporočil skrb za versko vzgojo otrok. Opozoril jih je tudi na neljube primere izstopanja iz Cerkve. Nekateri menijo, da ni nič posebnega, če izstopijo zato, da ne bodo plačevali cerkvenega davka. Ko pridejo domov, se kar lepo spet vključijo v domačo Cerkev in se čudijo, ko jim župnik pove, da je dobil uradno sporočilo, da so iz Cerkve izstopili.

200-letnica župnijske cerkve v Postojni

Na dan zavetnika župnije sv. Štefana (26. decembra) so Postojnčani končali praznovanje 200-letnice, kar je bila zgrajena župnijska cerkev. Sklepnemu slavlju je predsedoval koprski škof dr. Janez Jenko. Opravil je mašno daritev ob somaševanju domačega župnika in dekana msgr. Vladimira Piriha, urednika Ognjišča Franca Boleta in okoliških duhovnikov.

V jubilejnem letu so imeli Postojnčani romanje v Lurd, birmo (180 otrok) in misijon. Cerkev je dobila nove klopi, preurejen oltarni prostor, marmornato oblogo, tlak, ogrevanje, asfalt okrog cerkve.

Na farnem področju živi približno 7.500 ljudi; okrog 5.000 je katoličanov. Nedeljske maše se udeležuje 30 odstotkov krščenih. Krščen je le

vsak drugi otrok, verouka pa se udeležuje 450 otrok. Število prebivalstva letno naraste za 200 do 400 ljudi. Postojna, ki je postala mesto 1909, je središče kraškega turizma. Znamenito Postojnsko jamo obišče letno več 100 tisoč turistov.

Dr. Anton Strle: Vera Cerkve

Celjska Mohorjeva družba je izdala knjigo „Vera Cerkve“, delo dr. Antona Strleta, profesorja na ljubljanski teološki fakulteti in člana Mednarodne teološke komisije pri apostolskem sedežu. Dr. Strle je v knjigi zbral in v skrajšani obliki skrbno prevedel v slovenščino odloke cerkvenega učiteljstva od prvih stoletij krščanstva do danes. Menda imajo dokumente cerkvenega učiteljstva doslej prevedene le Nemci in Francozi. Strle je k dokumentom napisal tudi več temeljitih uvodov.

Primer Borisa Pahorja

Profesor Boris Pahor, socialist, pristaš OF, tržaški slovenski pisatelj, član Društva slovenskih pisateljev, je hotel 28. decembra prisostvovati v Dutovljah razpravi, kamor ga je zemljemerec klical v zvezi z neko zapuščinsko razpravo, a so mu na meji službujoči jugoslovanski organi rekli, da ne sme prestopiti meje. Pahor se je zameril režimu v Jugoslaviji s svojim kritičnim gledanjem na jugoslovanske razmere, zlasti še s knjižico, ki sta jo izdala z Alojzom Rebulo ob Kocbekovi 70-letnici, v kateri Koc-

bek prizna pokol domobranske vojske. Pahor se je v svoji reviji Zaliv tudi zavzemal za sodnika Miklavčiča in časnikarja Blažiča, ki sta v Zalivu pod psevdonimom objavila svoje članke, pa ju je režim odkril in vrigel v ječo. Morda bo Pahor nazadnje le prišel do spoznanja, da je bila OF le krinka za prevzem oblasti od strani komunistov, ne pa osvobodilno gibanje. — Zadeva je zbudila na Primorskem ogorčenje, želeli je, da bi pripomogla tudi k popolnemu streznjenju nekaterih rojakov v zamejstvu.

Umrla duhovnika:

Jože Florjančič

17. novembra 1977 je umrl duhovnik Jože Florjančič. Pokojnik je bil rojen 1904 na Trebelnem, duhovnik je postal 1928, bil 1 leto kaplan v Podzemlju, potem pa prefekt v šentvidu; ko je doštudiral zemljepis in zgodovino na ljubljanski filozofski fakulteti, je od 1935 poučeval na škofijski gimnaziji. Po vojni je pomagal v dušnem pastirstvu na Jesenicah, nato pa je dobil službo profesorja v Slovenski Bistrici do starostne upokojitve. Dokler mu je zdravje dopuščalo, je opravljal vse svoje duhovniške dolžnosti.

Milan Zavratnik

3. januarja je umrl kapucinski pater Milan Zavratnik. Rojen je bil 1907 v Cezanjevcih pri Ljutomeru, postal najprej učitelj, v 26. letu stopil v kapucinski red in bil 1938 posvečen v duhovnika v Dubrovniku. Kot duhovnik je deloval v 7 škofi-

jah Jugoslavije: največ v Karlobagu in okolici ter Liki, potem v Mariboru (sv. Jožef), na Primorskem, od 1972 pa v Krškem, od koder je hodil pomagat tudi na sosednje župnije.

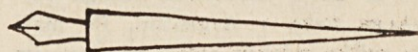
Neslovenski delavci v Sloveniji

V informacijo naših bralcev objavljamo zapis iz ljubljanskega Dela 26. XI. 77.:

V Sloveniji dela okoli 120.000 delavcev iz drugih republik. Rajši več kot manj, natančnih podatkov ni. Vsak šesti delavec v Sloveniji je iz druge republike. Konec tega desetletja naj bi jih bilo že 155.000, po nekaterih podatkih pa celo 200.000. 48,6 odstotka (teh) delavcev sploh ne namerava zapustiti Slovenije.

Od 643 vprašanih (Slovencev), ki so odgovorili, da preseljevanje ogroža Slovence, jih je večina videla ogroženost v zmanjšanih možnostih zaposlovanja Slovencev. Nekaj jih je menilo, da je s priseljevanjem iz drugih republik ogrožen slovenski jezik, manj se jih je zbalo za nacionalnost ali za slovenske običaje, peščica za slovensko „raso“ ali pa osebno in javno varnost pa za nacionalno kulturo, red in mir ter dohodek Slovencev.

Večina vprašanih Slovencev, 75,6 odstotka, je odgovorila, naj v prihodnje ne bi spodbujali prihajanja delavcev na delo v Slovenijo.

MED NAMI V ARGENTINI

Misijonska veletombola

V nedeljo 8. januarja je bila v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi vsakoletna misijonska veletombola za slovenske misijonarje. Najprej je bila sv. maša v cerkvi Marije Kraljice, potem pa se je začela tombola. Vreme je bilo ugodno in udeležba rojakov velika. Veletombolo organizira Misijonska zveza, sodelovali pa so oba Misijonska krožka in društvo Slovenska vas. Čistega dobička je bilo 3500 dolarjev.

Rožmanov zavod v Adrogué

Rožmanova ustanova v Argentini, véliko semenišče s svojim dijaškim zavodom, je po 33 letih dela dovršila svoje poslanstvo v naši emigraciji. Zavod je prevzela krajevna argentinska škofija Lomas de Zamora za svoje veliko semenišče. Tako bo še naprej služil svojemu namenu. Tako semenišče kot zavod sta v dolgotrajni dobi veliko storila za versko in narodno ohranitev rojakov.

Družabna prireditve naše revije

V nedeljo 29. januarja je bila na Pristavi v Castelarju vsakoletna prireditve revije Duhovno življenje. Ob 11.30 je msgr. Oehar maševal za žive in umrle dobrotnike našega verskega tiska v Argentini. Po maši je veliko rojakov ostalo na skupnem

kosilu, potem pa je bil do večera družabni del s srečolovom z nad 500 dobitki. Pri nagradnem žrebanju, ki so ga bili deležni tisti naročniki, ki so poravnali naročnino za l. 1978, so bili izžrebani France Šenk, Janko Žakelj, ga. Marija Mežnar, Peter Klobovs, Andrej Prebil, Viktor Hribar ml., Jože Horn, ga. Marija Slabe, Lovre Jan in Janez Tršan. Med otroki, ki so pisali v Našo pošto v Božjih stezicah, so bili izžrebani: Alenka Čop, Alenka Zupanc, Andrej Osojnik, Lojzek Lavrič, Janez Filipič, Klavdija Grebenc, Andrej Koželnik, Marko Avguštin, Rezka Snoj in Andreja Lipušček. Slovensko dušnopastirstvo se lepo zahvali vsem sodelavcem, darovalcem in udeležencem prireditve!

Otroška kolonija

Po božiču je odšla v počitniški dom dr. Rudolfa Hanzeliča 16. šolska kolonija: 42 deklic in 30 dečkov pod vodstvom Franceta Vitriha, šolskega referenta Zedinjene Slovenije ter pomočnic gđc. Anice Šemrov, ge. Majde Bukovec, gđčen. Nadi Kopač, Anice Rode, Lučke Zorko in Saše Zupan ter gg. Janeza Rodeta, Jožeta Novaka in Pavla Pleška. Na programu so bili vsakodnevna maša, vzgojni govori dr. Hanzeliča, predavanja o Sloveniji g. Rudolfa Smeruja, petje, sprehodi, koplanje, igre

SVETOVNE NOVICE

Zasedanje francoske škofovske konference

Od 4. do 9. novembra je bilo v Lurdu zasedanje francoske škofovske konference. Udeležencev je bilo nad 200, skoraj vsi francoski škofje, nekaj zastopnikov drugih škofovskih konferenc, predstavniki duhovnikov in redovnikov ter bogoslovni strokovnjaki. Škofje so odobrili obširno listino o solidarnosti z ljudmi in o pričevanju za absolutnost Boga. V političnem delovanju naj udje Cerkve uveljavijo krščanska etična načela. Škofje so obravnavali organizacijo Cerkve na Francoskem v t. i. pastoralnih pokrajinah, dognanja škofovske sinode v Rimu o katezezi in odobrili nekatere nove liturgične tekste in uredili socialno zavarovanje duhovnikov in redovnikov. V Franciji je 23.700 škofijskih duhovnikov in 67.600 redovnikov in redovnic. Škofov je v Franciji nad 130.

ter prireditve na Silvestrovo, na predvečer sv. Treh kraljev, misijska tombola in poslovilna prireditve.

Od čistega izkupička svoje tombole je kolonija poklonila 10.000,00 pesov tiskovnemu skladu našega verskega tiska: Oznanila, Duhovnega življenja in Božjih stezic. Iskren bogplačaj!

Gierek v Vatikanu

1. decembra je papež Pavel VI. sprejel v zasebno avdienco Edvarda Giereka, prvega sekretarja centralnega komiteja poljske združene delavske partije in člana državnega sveta. Pavel VI. je poudaril Giereku in njegovemu spremstvu, da je tudi danes Cerkve pripravljena nuditi poljskemu ljudstvu svojo pomoč. To lahko stori Cerkve posebej, kadar gre za vzgojo, spoštovanje moralnih vrednot, pravičnost, so-lovanje v prizadevanjih za skupno dobro in za napredek vsega človeštva. Cerkve noče nobenih privilegijev, ampak samo tisto mero svobode, da bo mogla nemoteno izvrševati svoje poslanstvo. — Tudi na Poljskem je med Cerkvijo in komunistično vlado še vrsta nerešenih vprašanj, zlasti omejevanje verskega tiska, problem verouka, ateizacija in podobno.

Novi tržaški škof

27. novembra je prejel v veronski stolnici škofovsko posvečenje novi tržaški škof Lorenzo Belloni. Novi škof je iz veronske škofije in je bil duhovni asistent katoliških visokošolcev v Milanu. Tržaško škofijo je prevzel 8. decembra. Posvetitve v Veroni se je udeležilo tudi zastopstvo slovenskih duhovnikov iz Trsta in slovenski pevski zbor iz

Rojana, ki je med slovesnostjo zapel več slovenskih pesmi.

Kongres o češčenju Jezusovega srca

Novembra je bil v Pompejih pri Neaplju mednarodni duhovniški kongres o češčenju božjega Srca. Geslo kongresa je bilo: Srce srcu govori. Izvedla ga je mednarodna marijanska zveza. Kongresa se je udeležilo 9 kardinalov, 50 škofov in okrog 400 duhovnikov. Predavanja so imeli le škofje; osvetliti so hoteli teološke, duhovne in družbene vidike, ki so pomembni za prenovo in poglobitev sodobnega češčenja Jezusovega srca. Poudarili so tudi, da to češčenje nikakor ni preživelo.

Za dostop v radio in TV

Na beograjski konferenci o evropski varnosti in sodelovanju je delegacija apostolskega sedeža dala predlog, naj bi tudi verske skupnosti imele dostop do vseh sredstev družbenega obveščanja od tiska do radia in televizije. V Jugoslaviji to dosledno preprečujejo tako v radiu kot TV.

Zasedanje sveta evropskih škof. konferenc

1. zasedanje evropskih škofovskih konferenc je bilo od 29. novembra do 1. decembra v Rimu. Udeležilo se ga je 19 škofov iz vse Evrope. Jugoslovansko škofovsko konferenco je zastopal ljubljanski nadškof Pogačnik. Izvolili so nov odbor. Za pred-

sednika je bil že tretjič izvoljen nadškof Etchegaray iz Marseilla, predsednik franc. škof. konference. Za podpredsednika sta bila potrjena belgijski pomožni škof Musty in poljski škof Stroba. Dosedanji tajnik Lojze Šuštar je podal ostavko, ostal pa bo še nadalje član tajništva sveta evropskih škofovskih konferenc.

Na svojem srečanju so se škofje pogovarjali s predstavniki več vatikanskih uradov o reorganizaciji škofovskih konferenc, o sodelovanju Cerkve pri reševanju evropskih vprašanj, o konferenci v Beogradu, o razmerju med kristjani in marksisti, o prizadevanju Cerkve za mir.

Aprila letos bo v okolici Pariza prvo evropsko ekumensko srečanje pod okriljem Svéta, 4. simpozij evropskih škofov o mladini in veri pa bo oktobra blizu Rima.

S komunizmom ni mogoče sodelovanje

Lizbonski kardinal patriarh dr. Antonio Ribeiro je ponovil načelo, ki ga je postavil že Pij XI., da je sodelovanje s komunizmom nemogoče, komur je mar krščanska kultura. Komunizem in krščanstvo se bistveno razlikujeta: kristjan veruje v Boga — Stvarnika vsega veselja in Odrešenika, komunist pa ne veruje v Boga, ne v obstoj duše in pozemskega življenja, ampak priznava samo materijo in je prepričan, da je s smrtjo vsega konec. Kako naj sodelujejo ljudje s tako nasprotnimi gledanji na najvažnejša življenjska vprašanja?

Afriški diktator preganja Cerkev

O predsedniku Afriške Ekvatorialne Gvineje je Duhovno življenje že pisalo. Imenuje se Macías Nguema Biyogo in spada med najhujše diktatorje sodobne Afrike. Kruto preganja vse svoje politične nasprotnike. Računajo, da je moralo zbežati nad 100.000 Gvinejcev, da so si mogli ohraniti življenje. Pregarja pa tudi vse vere, zlasti katoliško. Večina duhovnikov je zaprtih. Ti, ki pa še smejo opravljati duhovniško delo, so pod strogim nadzorstvom. Po vladnem odloku se mora pred mašo in po maši peti državna himna in po tej se morajo prečitati nekake litanije v čast diktatorju, „očetu domovine, narodnemu junaku, velikemu učitelju, jeklenemu vodji, mesiju, ki je Gvinejcem vrnil gozdove z njihovimi živalmi, morja z njihovimi ribami in zračni prostor s pticami itd.“ S posebnim dekretom so bile zaprte vse bogoslovne šole in seminaristi so morali zapustiti državo.

Naraščajo duhovniški poklici

V letih 1976 in 1977 je narastlo število duhovniških poklicev zlasti v Afriki in Ameriki. V Evropi naraščajo poklici posebno v vzhodnih državah, zlasti na Poljskem, dočim se v zahodni Evropi še vedno nadaljuje padec poklicev. Posebno občuten je padec v Španiji. Skoraj v vseh južnoameriških državah pa je opaziti naraščanje poklicev, ne sicer veliko, vendar pomembno za pri-

hodnost. Zlasti je razveseljiv napredek v Argentini in v Čilu.

Obsojen zaradi vatikanskega radia

Salezijanec Štefan Javorsky, župnik v Muranu na Slovaškem, je bil obsojen na dve leti zapora, ker je mladini priporočal, da naj posluša vatikanski radio in ker jim je kazal filme in jim delil razne tiskovine.

Odlikovani duhovniki

Predsednik republike Zaire general Mobutu je odlikoval pronuncija v Zaire msgr. Lorenza Antonettija za redom leoparda, ki je najvišje odlikovanje v tej republiki.

Predsednik Sudana Numeiri pa je odlikoval z zlato medaljo nadškofa vKhartumu msgr. Baronija, ki deluje že 25 let v Sudanu, kjer je svoječasno deloval slovenski misijonar Konblehar.

Novo prestave Sv. pisma

V preteklem letu je bilo Sv. pismo prevedeno v novih 29 jezikov. Po poročilu Ameriške biblične družbe je Sveto pismo prevedeno sedaj v 1.603 jezike oz. dialekte. Število prevodov Sv. pisma v tuje jezike daleč presega prevode drugih leposlovnih ali znanstvenih del. V nekatere jezike ni predstavljeno celotno Sv. pismo, pač pa je nova zaveza predstavljena v skoraj vse omenjene jezike, dočim stara zaveza ni predstavljena v vse jezike.

KJE JE KAJ

LETO XLV

MAREC 1978

VELIKA NOČ	Velikonočno voščilo DŽ	129
	Zakaj je toliko trpljenja na svetu? (Michel Quoist)	130
	Na križpotju (Milena Merlak)	131
	Golgota (Jože Pogačnik)	132
	Jezus je premagal lastno smrt	133
	Velika noč (Vladimir Truhlar)	137
	Kristus mi je osmislitev v vse smeri (Alojz Rebula)	138
	Velika noč na kmetih Milena Merlak)	142
	Verski običaji v naših družinah: Cvetna nedelja in veliki teden (Božidar Bajuk) .	143
	Nedelja (Ivan Cankar)	152
NAŠA VPRAŠANJA	Škof Rožman, duh. vodnik slov. ljudstva v najtežjem času (Rudolf Smersu) ...	155
	Naše korenine, odločitve in rast (Marko Kremžar)	163
LEPOSLOVJE	Teloh (Ljubka Šorli)	136
	Župančič: Prva pomlad, V težkih dneh .	139, 167
	Gospodovo Oznanjenje (Milena Merlak) ...	154
	Mauser: Jesensko pismo, Tihožitje ...	172, 183
	Izseljenci (Johan Bojer — Božo Vodušek) .	177
RAZNO	Dr. Gnidovec: Verstva današnjega časa (Al. Kukovica)	175
	Vprašanje samomorov	174
	Dr. Franc Blatnik — umrl (R. Smersu) ...	184
NOVICE	Novice iz Slovenije	185
	Med nami v Argentini	188
	Svetovne novice	189

PREGOVORI O SVETOSTI

Kdor v Bogu živi, v Bogu umrje. (slovenski)

Svetost je nekaj s trudem priborjenega in ne od Boga podarjenega. (kitajski)
Ni tako svete kaprice, da vanjo hudič ne bi vtaknil svoje glave. (holandski)
Bolje je ena iskra božjega spoznanja kakor grmada posvetnega modrovanja. (slovenski)

Vaša svetost naj bo človeška. (hebrejski)

Kadar svetnik stopi v beznico, postane beznica meniška celica. (arabski)
Ako bi se ljudje za nebesa tako pulili kakor za denar, bi bila že davno premajhna. (slovenski)

Pobožen — v življenju ubožen, v Bogu bogat. (slovenski)

Svetnik, ki je žalosten, je žalosten svetnik. (francoski)

Treh reči se ne sme človek braniti: dela, kruha, spoznati Boga. (slovenski)

Ako je korenina sveta, svete so tudi veje (slovenski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 8.000 pesov; v ZDA in Kanadi 12 dolarjev; v Avstriji 200 šilingov; v Italiji 8.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja „Duhovnega življenja“ in „Božjih stezic“: Stane Snoj.

